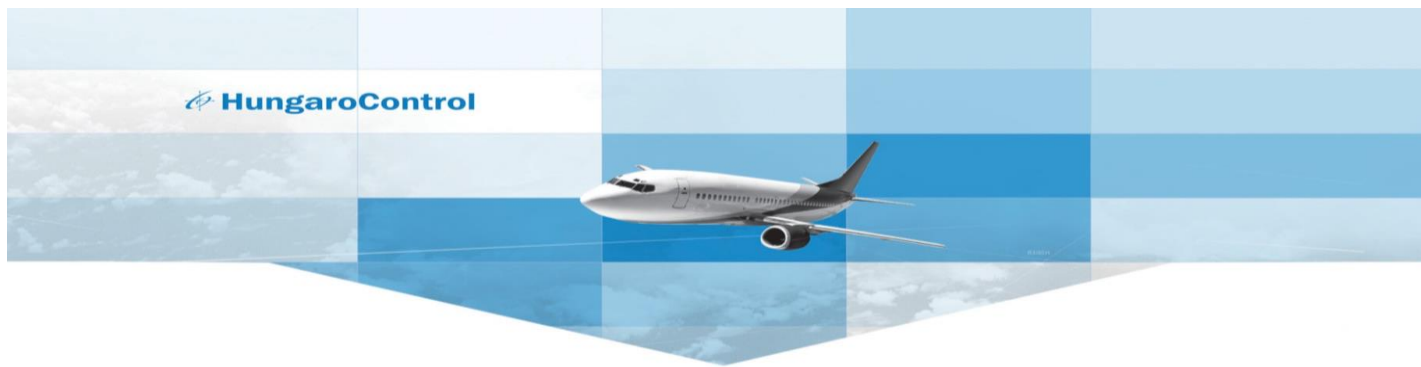

HUNGAROCONTROL CSOPORT

KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK

a 2017. december 31-én végződő évre

a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) szerint

Budapest, 2018. július 24.

Vezérigazgató

TARTALOM

	Oldal
Független könyvvizsgálói jelentés	3-5
Konszolidált mérleg	6
Konszolidált átfogó jövedelemkimutatás	7
Konszolidált kimutatás a saját tőke változásairól	8
Konszolidált cash-flow kimutatás	9
Kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatásokhoz	10-59
1. Általános információ	10
1.1. A HungaroControl Csoport.....	10
1.2. Irányítás.....	10
2. Számviteli Politika.....	10
2.1. A beszámolóképzés alapja	11
2.2. A konszolidáció alapja	11
2.3. Devizaátváltások	12
3. Jelentős számviteli becslések és feltételezések	12
4. Közzétett, de még nem hatályos standardok alkalmazása	12
5. Bevételek.....	13
6. Működési költség	17
6.1. Személyi jellegű ráfordítások összetétele:	17
6.2. Anyagjellegű ráfordítások összetétele:	18
7. Egyéb bevételek és ráfordítások.....	19
8. Pénzügyi eredmény	21
9. Befektetések közös vezetésű vállalkozásokban.....	21
10. Adózás.....	24
11. Immateriális javak	27
12. Tárgyi eszközök	28
13. Készletek	30
14. Pénzügyi instrumentumok, tőke és pénzügyi kockázatkezelés.....	30
14.1. Egyéb hosszú lejáratú eszközök	33
14.2. Vevőkövetelések és egyéb forgóeszközök.....	34
14.3. Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, egyéb pénzügyi eszközök	36
14.4. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	36
14.5. Szállítói és egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	37
14.6. Cash flow fedezeti ügyletek.....	38
14.7. Pénzügyi kockázatkezelési politika.....	38
15. Céltartalékok	48
16. Munkavállalói juttatások	49
17. Kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók	53
18. Kötelezettségvállalások, függő kötelezettségek és követelések.....	56
19. Tőkekockázat kezelése	58
20. Mérlegfordulónap utáni lényeges események	59

Független Könyvvizsgálói Jelentés

A HungaroControl Zrt. részvényesi jogok gyakorlójának

Vélemény

Elvégeztük a HungaroControl Zrt. (a „Társaság”) mellékelt 2017. évi konszolidált beszámolójának a könyvvizsgálatát, amely konszolidált pénzügyi kimutatások a 2017. december 31-i fordulónapra elkészített konszolidált pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásból - melyben az eszközök és források egyező végösszege 60.401.509 E Ft, a tárgyévi átfogó konszolidált eredmény 6.622.376 E Ft nyereség - , az ezen időponttal végződő évre vonatkozó konszolidált átfogó jövedelemre vonatkozó kimutatásból, konszolidált saját tőke változásainak kimutatásából, konszolidált cash flow-k kimutatásából, valamint a számviteli politika jelentős elemeinek összefoglalását is tartalmazó konszolidált kiegészítő mellékletből áll.

Véleményünk szerint az konszolidált pénzügyi kimutatások megbízható és valós képet ad a HungaroControl Zrt. 2017. december 31-én fennálló konszolidált vagyoni helyzetéről valamint az ezen időponttal végződő pénzügyi évre vonatkozó konszolidált jövedelmi helyzetéről és konszolidált cash flow-iról a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokkal - ahogyan azokat az EU befogadta - („EU IFRS-ek”) foglaltakkal összhangban.

A vélemény alapja

Könyvvizsgálatunkat a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban hajtottuk végre. Ezen standardok értelmében fennálló felelősségünk bővebb leírását jelentésünk „A könyvvizsgálónak a konszolidált beszámoló könyvvizsgálatáért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

Függetlenek vagyunk a Csoporttól a vonatkozó, Magyarországon hatályos jogszabályokban és a Magyar Könyvvizsgálói Kamarának a könyvvizsgálói hivatás magatartási (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzatában, valamint az ezekben nem rendezett kérdések tekintetében a Nemzetközi Etikai Standardok Testülete által kiadott „Könyvvizsgálók Etikai Kódexe”-ben (az IESBA Kódex-ben) foglaltak szerint, és megfelelünk az ugyanezen normákban szereplő további etikai előírásoknak is

Meggyőződésünk, hogy az általunk megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményünkhöz.

Egyéb ügyek és felhasználás korlátozása

A Társaság a Magyar Számviteli törvénynek és a Magyarországon általánosan elfogadott számviteli elveknek megfelelő pénzügyi kimutatásokat 2017. december 31-i fordulónapra vonatkozóan is készített és mi könyvvizsgáló jelentést bocsátottunk ki azon éves beszámolóról.

A Társaság abból a célból készítette a konszolidált pénzügyi kimutatásait, hogy megfeleljen az Európai Parlament és a Tanács 2004/550. (2004. március 10) számú rendeletének. A könyvvizsgálói véleményünk kizárólag ezzel a céllal készült, és más célokra nem használható fel.

A vezetés és az irányítással megbízott személyek felelőssége a konszolidált pénzügyi kimutatásokért

A vezetés felelős a konszolidált pénzügyi kimutatások elkészítéséért és a valós bemutatásáért az EU IFRS-ekben foglaltakkal összhangban, valamint az olyan belső kontrollokért, amelyeket a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő, lényeges hibás állításoktól mentes konszolidált beszámoló elkészítése.

A konszolidált pénzügyi kimutatások elkészítése során a vezetés felelős azért, hogy felmérje a Társaságnak a vállalkozás folytatására való képességét és az adott helyzetnek megfelelően közzétegye a vállalkozás folytatásával kapcsolatos információkat, valamint a vezetés felel a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvitel konszolidált beszámolóban való alkalmazásáért, azt az esetet kivéve, ha a vezetésnek szándékában áll megszüntetni a Társaságot vagy beszüntetni az üzletszerű tevékenységet, vagy amikor ezen kívül nem áll előtte más reális lehetőség.

Az irányítással megbízott személyek felelősek a Társaság pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgálónak a konszolidált pénzügyi kimutatások könyvvizsgálataért való felelőssége

A könyvvizsgálat során célunk kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy a konszolidált beszámoló egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményünket tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássunk ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha ésszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott konszolidált beszámoló alapján meghozott gazdasági döntéseit.

Egy, a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzésre kerülő könyvvizsgálatnak a részeként szakmai megítélést alkalmazunk, és szakmai szkepticizmust tartunk fenn a könyvvizsgálat egésze során. Emellett:

- Azonosítjuk és felbecsüljük a konszolidált beszámoló akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak kockázatait, az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálati eljárásokat alakítunk ki és hajtunk végre, valamint véleményünk megalapozásához elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzünk. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának kockázata nagyobb, mint a hibából eredőé, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.

- ▶ Megismerjük a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezzünk meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a Társaság belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsunk.
- ▶ Értékeljük a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és kapcsolódó közzétételek ésszerűségét.
- ▶ Következtetést vonunk le arról, hogy helyénvaló-e a vezetés részéről a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvitel alkalmazása, valamint a megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel a Társaság vállalkozás folytatására való képességét illetően. Amennyiben azt a következtetést vonjuk le, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn, független könyvvizsgálói jelentésünkben fel kell hívunk a figyelmet az konszolidált éve beszámolóban lévő kapcsolódó közzétételekre, vagy ha a közzétételek e tekintetben nem megfelelőek, minősíteniünk kell véleményünket. Következtetéseink a független könyvvizsgálói jelentésünk dátumáig megszerzett könyvvizsgálati bizonyítékon alapulnak.
Jövőbeli események vagy feltételek azonban okozhatják azt, hogy a Társaság nem tudja a vállalkozást folytatni.
- ▶ Értékeljük a konszolidált beszámoló átfogó prezentálását, felépítését és tartalmát, beleértve a kiegészítő mellékletben tett közzétételeket, valamint értékeljük azt is, hogy a konszolidált beszámolóban teljesül-e az alapul szolgáló ügyletek és események valós bemutatása.

Kommunikáljuk az irányítással megbízott személyek felé - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve a Társaság által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatunk során általunk azonosított jelentős hiányosságait is.

Bartha Zsuzsanna
Partner
Ernst & Young Kft.
Budapest, 2018. július 24.

Jelen könyvvizsgálói jelentést megfelelően aláírva, papír alapon is kibocsátottuk.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT MÉRLEG
2017. DECEMBER 31.

	Kiegészítő megjegyzések	2017. december 31. ezerHUF	2016. december 31. ezerHUF
Immateriális javak	11	8 304 945	7 629 825
Tárgyi eszközök	12	12 944 896	12 941 957
Befektetések közös vezetésű vállalkozásokban	9	116 569	91 193
Befektetett pénzügyi eszközök	14.3	258 870	8 895
Értékpapírok	14.3	11 518 526	0
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	14.1	357 803	394 508
Halasztott adó követelések	10	84 437	0
Összes befektetett eszköz		33 586 046	21 066 378
Készletek	13	27 179	74 994
Vevőkövetelések	14.2	6 098 631	5 840 477
Egyéb forgóeszközök	14.2	2 397 014	2 061 399
Előre fizetett tárgyévi adók	10	0	226 444
Értékpapírok	14.3	12 452 273	21 297 669
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek	14.3	5 840 366	2 996 889
Összes forgóeszköz		26 815 463	32 497 872
ÖSSZES ESZKÖZ		60 401 509	53 564 250
Jegyzett tőke	1	20 201 600	20 201 600
Tartalékok		29 554 699	23 932 323
Résztvényesekre jutó saját tőke		49 756 299	44 133 923
Céltartalékok várható kötelezettségekre - hosszú távú	15	28 501	28 501
Hosszú távú munkavállalói juttatások	16	636 434	602 681
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	14.4	1 226 446	1 426 287
Halasztott adó kötelezettség	10	0	69 687
Összes hosszú lejáratú kötelezettség		1 891 381	2 127 156
Szállítói tartozások	14.5	2 775 718	1 702 714
Céltartalékok várható kötelezettségekre - rövid távú	15	34 560	147 181
Rövid távú munkavállalói juttatások	16	3 676 242	3 725 414
Fizetendő tárgyévi adók	10	5 728	4 106
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	14.5	2 261 581	1 723 756
Összes rövid lejáratú kötelezettség		8 753 829	7 303 171
ÖSSZES KÖTELEZETTSÉG		10 645 210	9 430 327
ÖSSZES TŐKE ÉS KÖTELEZETTSÉG		60 401 509	53 564 250

A kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT ÁTFOGÓ JÖVEDELEMKIMUTATÁS
2017. DECEMBER 31.

	Kiegészítő megjegyzések	2017. december 31. ezerHUF	2016. december 31. ezerHUF
Légiforgalmi irányítás árbevétele	5	38 647 934	37 129 799
Egyéb tevékenység árbevétele	5	483 233	264 928
Összes árbevétel		39 131 167	37 394 727
Személyi jellegű ráfordítások	6.1	17 049 465	16 507 753
Anyagjellegű ráfordítások	6.2	10 109 702	9 763 020
Értékcsökkenés, amortizáció és értékvesztés	11, 12	4 033 883	3 846 453
Egyéb bevételek/ráfordítások (-)	7	-41 032	253 739
Működési költség		31 234 082	29 863 487
ÜZELTI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE		7 897 085	7 531 240
Pénzügyi bevételek/ráfordítások (-)	8	219 685	228 662
Nyereség pénzügyi tevékenységből		219 685	228 662
Részesedés közös vezetésű vállalkozások nyereségéből/veszteségéből	9	25 381	18 654
ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY		8 142 151	7 778 556
Eredményt terhelő adók	10	1 525 174	2 070 621
IDŐSZAK EREDMÉNYE		6 616 977	5 707 935
Részvényesek részesedése az eredményből		6 616 977	5 707 935
EGYÉB ÁTFOGÓ JÖVEDELEM			
Eredménykimutatásba jövőben visszaforduló tételek			
Nyereség/veszteség (-) cash flow fedezeti ügyleteken	14.6, 14.7	18 826	-27 809
Adóhatás		0	0
Nyereség/veszteség (-) értékesíthető pénzügyi eszközök valós értékelésén	14.3	-14 755	49 525
Adóhatás	10	1 328	-7 098
Eredménykimutatásba nem visszaforduló tételek			
Aktuáriusi nyereség/veszteség (-)		0	0
Adóhatás	10	0	-8 688
Egyéb átfogó jövedelem, adóhatással		5 399	5 930
ÁTFOGÓ JÖVEDELEM ÖSSZESEN		6 622 376	5 713 865
Részvényesek részesedése az átfogó eredményből		6 622 376	5 713 865

A kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT KIMUTATÁS A SAJÁT TŐKE VÁLTOZÁSAIRÓL
2017. DECEMBER 31.

	Kiegészítő megjegyzések	Jegyzett tőke	Eredmény-tartalék	Értékelési tartalék	Tartalékok összesen	Tulajdonosok részesevése az eredményből	Részvényesekre jutó tőke	Összesen
		ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF
Nyitó egyenleg 2016. január 1-én		20 201 600	19 468 876	-250 418	19 218 458	100%	39 420 058	39 420 058
Átváltási tartalék		0	0	0	0	100%	0	0
Egyéb átfogó eredményben elszámolt tranzakciók	10,16	0	-114 014	119 944	5 930	100%	5 930	5 930
2016-os év eredménye		0	5 707 935	0	5 707 935	100%	5 707 935	5 707 935
Átfogó jövedelem összesen		0	5 593 921	119 944	5 713 865	100%	5 713 865	5 713 865
Osztalékok		0	-1 000 000	0	-1 000 000	100%	-1 000 000	-1 000 000
Záró egyenleg 2016. december 31-én		20 201 600	24 062 797	-130 474	23 932 323	100%	44 133 923	44 133 923
Átváltási tartalék		0	0	0	0	100%	0	0
Egyéb átfogó eredményben elszámolt tranzakciók	10,16	0	-79 202	84 601	5 399	100%	5 399	5 399
2017-es év eredménye		0	6 616 977	0	6 616 977	100%	6 616 977	6 616 977
Átfogó jövedelem összesen		0	6 537 775	84 601	6 622 376	100%	6 622 376	6 622 376
Osztalékok		0	-1 000 000	0	-1 000 000	100%	-1 000 000	-1 000 000
Záró egyenleg 2017. december 31-én		20 201 600	29 600 572	-45 873	29 554 699	100%	49 756 299	49 756 299

A kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KONSZOLIDÁLT CASH-FLOW KIMUTATÁS
2017. DECEMBER 31.

	2017. december 31. ezerHUF	2016. december 31. ezerHUF
Üzleti tevékenység		
Adózás előtti eredmény	8 142 151	7 778 556
Értékcsökkenés és amortizáció	4 033 882	3 820 450
Tárgyi eszközök, immateriális javak eladásának eredménye (nyereség)/veszteség	-740	-1 328
Tárgyi eszközök selejtezése, értékvesztése	1	26 003
Készletek selejtezése, értékvesztése	5	136
Céltartalékok (csökkenése)/növekedése	-112 621	59 500
Kamatbevételek	-564 087	-571 768
Követelésekre elszámolt értékvesztés növekedése	236 019	48 341
Közös vezetésű vállalatok eredményéből való részesedés (nyereség)/veszteség	-25 381	-18 654
Nem realizált árfolyamkülönbözetek (nyereség)/veszteség	16 468	3 830
(Nyereség)/veszteség egyéb nem pénzmozgással járó tranzakciókból	166 584	347 816
Összesen	3 750 130	3 714 326
Működő tőke változásai		
Vevők és egyéb követelések csökkenése/(növekedése)	-703 697	-508 057
Készletek csökkenése/(növekedése)	47 810	-48 954
Szállítók, hosszú lejáratú kötelezettségek és egyéb kötelezettségek növekedése/(csökkenése)	519 974	-1 129 294
Fizetett nyereségadó	-1 573 072	-2 135 947
Összesen	-1 708 985	-3 822 252
Üzleti tevékenységből származó nettó cash-flow	10 183 296	7 670 630
Befektetési tevékenység		
Tárgyi eszközök, immateriális javak beszerzése	-3 871 873	-3 609 444
Tárgyi eszközök, immateriális javak eladásából származó bevétel	740	592
Befektetett pénzügyi eszközök megszerzésére fordított (-)/eladásából származó pénzeszköz (+)	-3 047 529	-6 846 543
Pótbefizetés közös vezetésű vállalatnak	0	0
Befektetések megszerzésére fordított pénzeszköz	0	0
Fizetett kamatok	0	0
Kapott kamatok és kamatjellegű bevételek	582 393	669 793
Befektetési tevékenységre felhasznált nettó cash-flow	-6 336 269	-9 785 602
Pénzügyi tevékenység		
Fizetett osztalék	-1 000 000	-1 000 000
Pénzügyi tevékenységre felhasznált nettó cash-flow	-1 000 000	-1 000 000
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek növekedése/(csökkenése)	2 847 027	-3 114 972
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek év elején	2 996 889	6 114 126
Árfolyamváltozás hatása a külföldi pénznemben tartott egyenlegekre	-3 550	-2 265
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek év végén	5 840 366	2 996 889

A kiegészítő megjegyzések a konszolidált pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

1. Általános információ

1.1. A HungaroControl Csoport

A HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. (a “Társaság” vagy “HungaroControl”) közös vezetésű vállalataival, az Entry Point Central Kft-vel („EPC Kft.”), és a FAB CE Aviation Services Ltd-vel („FAB CE Ltd.”) együtt alkotja a HungaroControl csoportot (“a Csoport”).

A HungaroControl és közös vezetésű vállalata, az Entry Point Central Kft. a magyar jog szerint bejegyzett gazdasági társaságok. A HungaroControl Csoport FAB CE Aviation Services Ltd. megnevezésű közös vezetésű vállalata a Szlovén Köztársaságban, szlovén jog szerint bejegyzett Társaság. A HungaroControl cégjegyzék száma: Cg. 01-10-045570. A Társaság székhelye: H-1185 Budapest, Igló u. 33-35., Magyarország. Honlapja: www.hungarocontrol.hu.

A HungaroControl alapítása 2006. november 22-én történt. A Társaság jegyzett tőkéje (jóváhagyott és teljesen befizetett) 20.201.600 ezer HUF, amely 20.200 darab “A” jelű, 1.000.000 HUF névértékű és 16 darab “B” jelű, 100.000 HUF névértékű részvényből áll.

A HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. a magyar légtérben légiforgalmi szolgáltatások nyújtására és a légiforgalmi szakszemélyzet képzésére jogszabályban kijelölt szervezet. Az Észak-Atlanti Tanács felkérésére, a Magyar Állam megbízásában a HungaroControl Zrt. Koszovó magas légtérében is ellát meghatározott légiforgalmi irányítási feladatokat. Mint integrált légiforgalmi szolgáltató, küldetése a biztonságos és megbízható léginavigációs szolgáltatás hatékony, környezettudatos, ügyfélközpontú biztosítása a kijelölt légterekben: Magyarország légtérében, illetve a Koszovó feletti magas légtérben az átrepülő forgalom tekintetében, valamint a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren terminálirányítás esetében. A Társaság kötelezően ellátandó tevékenységeit a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény tartalmazza.

1.2. Irányítás

A HungaroControl 100%-ban a Magyar Állam tulajdonában van. Az alapítói és tulajdonosi jogok gyakorlója a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. A Társaságot az Igazgatóság irányítja.

A Társaság tevékenységét hat tagú Felügyelőbizottság felügyeli, a Testület tagjai közül négyen tulajdonosi, ketten pedig munkavállalói képviselők.

2. Számviteli Politika

E szakasz ismerteti a konszolidált beszámoló elkészítésének alapjait és az alkalmazott számviteli politikát. A területspecifikus számviteli politikák, kritikus becslések és megítélések a vonatkozó magyarázatokban kerülnek bemutatásra.

2.1. A beszámolóképzítés alapja

A Csoport konszolidált éves beszámolója az Európai Unió (EU) által befogadott Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokkal (továbbiakban „IFRS”) és a Standard Értelmezési Bizottság értelmezéseivel (továbbiakban “IFRIC”) összhangban készült.

A konszolidált éves beszámoló a bekerülési értéken való értékelés és a vállalkozás folytatásának elvével összhangban készült. A konszolidált éves beszámoló ezer forintban (HUF) kerül bemutatásra, mivel a forint a Csoport elsődleges működési környezetének pénzneme. Minden értéket a legközelebbi ezer forintra kerekítünk, kivéve, ha azt másképp jelezzük.

2.2. A konszolidáció alapja

A konszolidált éves beszámoló a HungaroControl és közös vezetésű vállalatainak, az Entry Point Central Kft.-nek (EPC Kft.) és a FAB CE Aviation Services Ltd.-nek (FAB CE Ltd.) tőke módszerrel konszolidált adatait tartalmazza. A konszolidált éves beszámolóban a hasonló körülmények közötti, hasonló ügyletekre és eseményekre egységes számviteli politika került alkalmazásra. A közös vezetésű vállalat által alkalmazott számviteli politikák Csoport által alkalmazott alapelvekkel való összhangja biztosított.

Az EPC Kft. légiforgalmi irányítói képzési feladatok ellátására jött létre. EPC Kft. Magyarországon bejegyzett társaság, könyveit Magyar Forintban vezeti. Az EPC Kft-t a svéd Entry Point North AB és a HungaroControl Zrt. közösen irányítják, a jegyzett tőkének pedig 51%, illetve 49%-val rendelkeznek. A főbb, irányítást befolyásoló politikák meghozatalához a tagok egyhangú döntése szükséges. Kivételt képez az ügyvezető igazgató megválasztása, ahol a HungaroControlnak elsőbbségi joga van. Mindezek alapján így az EPC Kft. közös vezetésű vállalként került besorolásra és éves beszámolója tőke módszerrel kerül konszolidálásra. Az alábbi tábla az EPC Kft. adatait mutatja be:

Közös vezetésű vállalat	Alapítás dátuma	Jegyzett tőke (ezer HUF)	Tulajdonosi hányad
Entry Point Central Kft.	2011. május 26.	3 000	HungaroControl 49%

A FAB CE Aviation Ltd-t a Közép-európai Funkcionális Légtérblokk (FAB CE) tagjai, az osztrák, cseh, horvát, magyar, szlovák és szlovén ANSP-k közös részvétellel alapították. A Társaság a FAB CE Program végrehajtásának támogatásáért és a régió közös légiközlekedési projektjeinek menedzselésért felelős. A Társaságot a tagok közösen irányítják. Szlovéniában bejegyzett társaság, és könyveit EUR-ban vezeti az IFRS-ek szerint. Az alábbi tábla a FAB CE Aviation Services Ltd. adatait mutatja be:

Közös vezetésű vállalat	Alapítás dátuma	Jegyzett tőke (EUR-ban)	Tulajdonosi hányad
FAB CE Aviation Services Ltd.	2014. október 17.	36 000	HungaroControl 16,67%

2.3. Devizaátváltások

Funkcionális pénznem és a beszámolási pénzneme:

A Csoport tagjainak pénzügyi beszámolóiban az adatok az adott társaság elsődleges működési környezetének pénznemében („funkcionális pénznem”) szerepelnek, ami a Magyar Forint (HUF), illetve FAB CE Aviation Ltd. közös vezetésű vállalat esetében az Euró (EUR). A konszolidált éves beszámolóban az adatok ezer HUF-ban szerepelnek.

Tranzakciók és egyenlegek:

A külföldi devizában történt ügyletek a tranzakció vagy az értékelés napján érvényes árfolyamon kerülnek átszámításra a funkcionális pénznemre. Az ilyen tranzakciók elszámolásakor keletkező, illetve a devizában nyilvántartott pénzügyi eszközök és kötelezettségek év végén esedékes átértékeléséből származó árfolyamvesztés és árfolyamnyereség az eredménykimutatásban kerül elszámolásra.

3. Jelentős számviteli becslések és feltételezések

A becsléseket és feltételezéseket múltbeli tapasztalatok és egyéb tényezők, így az adott körülmények között ésszerűnek gondolt jövőbeli eseményekkel kapcsolatos várakozások alapján folyamatosan értékeljük. Az IFRS-ekkel összhangban lévő éves beszámoló készítése szükségessé teszi, hogy a menedzsment olyan becsléseket végezzen és jövőre vonatkozó feltételezésekkel éljen, amelyek hatással vannak a számviteli politikára és az eszközök, kötelezettségek, bevételek és költségek bemutatott értékére. Ezen feltételezések a megfelelő magyarázatokban részletesen kifejtésre kerülnek. A tényleges eredmények ezektől a becslésektől eltérhetnek.

4. Közzétett, de még nem hatályos standardok alkalmazása

Az éves beszámoló jóváhagyásának időpontjában a következő, az Európai Unióban még nem hatályos standardok és értelmezések, illetve azok módosításai kerültek kibocsátásra. A Csoport ezeket a standardokat és értelmezéseket, illetve ezek módosításait akkor tervezi alkalmazni, amikortól azok hatályossá válnak.

- IAS 40 Befektetési célú ingatlanok – Befektetési célú ingatlanok átsorolása. Hatályba lépés: 2018. január 1.;
- IAS 28 Társult vállalkozásokban lévő befektetések - Módosítás a konszolidációs kivételek alkalmazásával kapcsolatban. Hatályos: 2019. január 1.;
- IFRS 2 Részvényalapú kifizetés – A részvényalapú kifizetések besorolására és mérésére vonatkozó pontosítás miatti módosítás. Hatályba lépés: 2018. január 1.;
- IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok – A határidő előtt kifizetésre kerülő tételekkel kapcsolatos elszámolás pontosítása. Hatályos: 2019. január 1.;
- IFRS 17 Biztosítási szerződések – hatályba lépés: 2021. január 1.,
- IFRIC 22 Devizás tranzakciók és előlegek – hatályba lépés: 2018. január 1.;
- IFRIC 23 Bizonytalanság a nyereségadók kezelésében – hatályba lépés: 2019. január 1.;

Az alábbi standardok, módosítások és értelmezések kerültek befogadásra az Európai Unióban:

- IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok – hatályba lépés: 2018. január 1.;
A standard kiváltja az IAS 39-t, illetve az IFRS 9 korábbi változatait. A standard új követelményeket állít a pénzügyi instrumentumok besorolásával, és értékelésével kapcsolatban, valamint módosítja az értékvesztés elszámolását, és a fedezeti elszámolást is. A Csoport várakozásai szerint az IFRS 9 alkalmazásának várható hatása a beszámolóra:

adatok ezer HUF-ban	
IFRS 9 várható hatása az eszközökre	8 683
Értékpapírok bekerülési érték csökkenése	8 683
IFRS 9 várható hatása a kötelezettségekre	0
Saját tőkére jutó nettó hatás	8 683
Értékelési tartalék csökkenése halasztott adó nélkül	9 465
Értékelési tartalékra jutó halasztott adó hatás	-782

- IFRS 15 Ügyfélszerződésekből származó bevételek – hatályba lépés: 2018. január 1.;
A standard bevezet egy öt lépcsős modellt az árbevétel meghatározására. Az új árbevétel standard egy áttekinthetőbb módszert ad az árbevétel mérésére és elszámolására. A standardnak várhatóan nem lesz jelentős hatása a Csoport elszámolásaira.
- IFRS 16 Lízingek – hatályba lépés: 2019. január 1.;
A standard alapján a lízingbe vevőnek fel kell vennie a könyveibe a az eszköz használati jogát, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettséget. A standardnak várhatóan lesz hatása a Csoport pénzügyi kimutatásaira. Várhatóan növekedni fog az eszközök és a kötelezettségek egyenlege. A pontos hatást a Csoport jelenleg is vizsgálja.
- IFRS 4 Biztosítási szerződések - IFRS 4 és IFRS 9 standardok közötti összhang miatti módosítás.
Hatályba lépés: 2018.01.01. A módosításnak nem lesz hatása a Csoport elszámolásaira.

5. Bevételek

Számviteli politika:

Léginavigációs szolgáltatásból származó bevételek:

A számlázott, illetve a megszolgált léginavigációs szolgáltatás árbevételét a Társaság a költségtervekben szereplő költségek és a tervezett éves forgalom alapján forintban meghatározott egységdíjakon számolja el, a tényleges fizető szolgáltatási egységeket figyelembe véve.

A szolgáltatási egységek száma függ a repülőgép súlyától, a mozgások darabszámától, illetve átrepülő forgalom irányítása esetén a távolsági faktortól.

A Társaság léginavigációs szolgáltatásainak három fő üzletága az átrepülő gépeknek nyújtott („en-route”) navigációs szolgáltatás a magyar magas légtérben, terminál navigációs szolgáltatások a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közelkörzetében („terminál”), illetve az átrepülő gépeknek nyújtott („en-route”) navigációs szolgáltatás a koszovói magas légtérben. A 2015. üzleti évtől mind a magyar légtér átrepülő forgalmának irányítása, mind a terminál irányítás a teljesítmény-tervezés keretein belül működik. 2015. üzleti évtől már csak a Koszovó feletti irányítás költségeinek elszámolása történik a teljes költségmegtérítéssel rendszeren belül.

Az en-route (magyar magas légtér) és terminál üzletágakban a teljesítmény tervezési rendszer keretein belül az egységdíjak meghatározására úgynevezett referencia periódusokat állapítottak meg (5 éves időtávval), amelyekre az adott referencia periódusban várható költségeken és forgalmon alapuló teljesítménytervet kell benyújtani. Az így készített terveket alkalmazza a Társaság az éves egységdíjak

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

számításának alapjául, amelyen az árbevétel realizálásra kerül. A teljesítményrendszer a költség- és forgalmi kockázat egy részét a léginavigációs szolgáltatókra terheli. A forgalmi kockázatból, inflációs korrekcióból, nem kontrollálható költségekből adódó módosítások nincsenek azonnali hatással a Csoport árbevételére, mivel ezek a differenciák a légtérfelhasználók felé a későbbi repülési években kiterhelt egységdíjakban érvényesítendőek.

A terminál üzletágban a 391/2013 EU Rendelet alapján, tagállami bejelentés esetén, a 225.000 mozgásszám alatti repülőterek esetében (ilyen a Liszt Ferenc Repülőtér is) nem kötelező a forgalmi kockázat viselése, az továbbra is a légtérhasználóknál maradhat. Magyarország az erre vonatkozó bejelentést az Európai Bizottság felé 2013 júniusában megtette, így a 2015-ben kezdődő 5 éves referencia periódusban a terminál irányítás kapcsán a forgalmi kockázatot a Társaságnak nem kell viselnie.

A koszovó üzletágban, teljes költségmegtérítési rendszerben a megállapított egységdíjak a tervezett forgalmon és szolgáltatás ellátásához szükséges tervezett költségeken alapulnak. A forgalom tényleges alakulása, illetve a tényleges költségek nagysága a tervezettől eltérhetnek; az így keletkező különbözete egy kiigazító mechanizmuson keresztül kiegyenlítésre kerülnek. Fő szabály szerint az n. év alul- vagy felülffinanszírozása az n+2. év díjkalkulációja során kerül elszámolásra. A koszovói irányítás a közös Szerbia-Montenegró-KFOR „en route” díjszabási zóna keretein belül működik. A szolgáltatásnyújtás bevételeinek és költségeinek elszámolása a közös Szerbia-Montenegró-KFOR költségalapon keresztül történik, az EUROCONTROL útvonal-használati díjak fizetésre vonatkozó elveivel összhangban.

Áruk értékesítése:

Az áruk értékesítéséből származó bevétel elszámolására akkor kerül sor, amikor az áruk tulajdonlásával kapcsolatos lényeges kockázatok és hasznok a vevőre átszállnak, vagyis rendszerint az áruk átadásakor. **Az árbevétel szolgáltatás csoportonként:**

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - en route	31 599 488	29 502 941
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - terminal	5 683 291	5 832 209
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - Koszovó	1 441 392	1 796 211
Cash-flow fedezeti ügyletek árbevétel korrekciós hatása	-76 237	-1 562
Árbevétel légi navigációs szolgáltatásból összesen	38 647 934	37 129 799
Egyéb árbevétel export tevékenységből	258 131	202 936
Egyéb árbevétel belföldi értékesítésből	225 102	61 992
Egyéb árbevétel összesen	483 233	264 928
Árbevétel összesen	39 131 167	37 394 727

Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból:

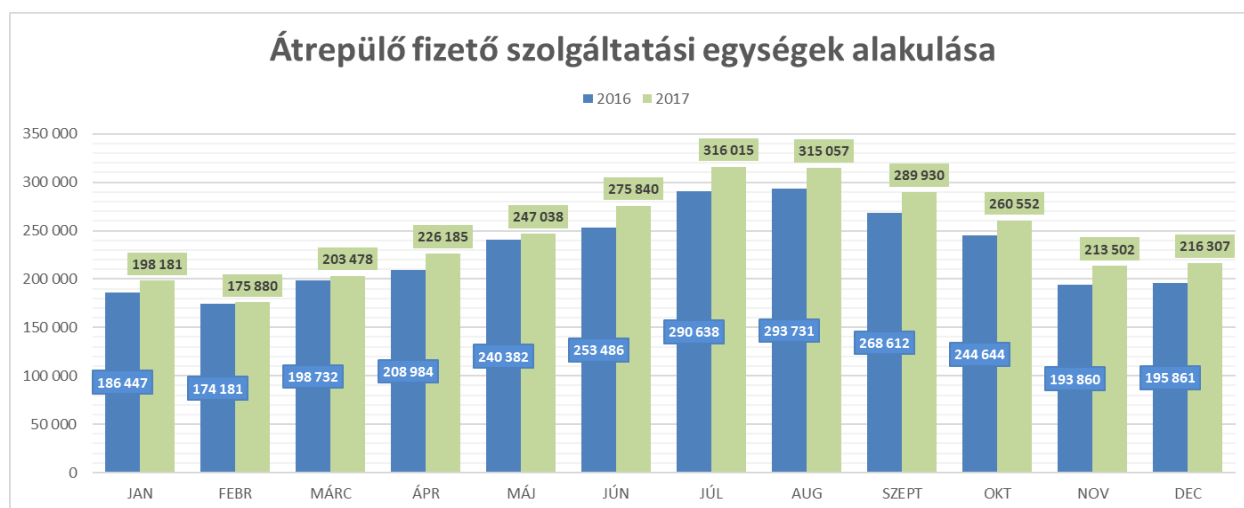
Az árbevétel 98,8%-a a Csoport fő tevékenységi körének számító léginavigációs szolgáltatás nyújtásából származott 2017-ben (2016-ban 99,2% volt az arány).

A 2017. évi léginavigációs szolgáltatás nyújtásból származó árbevétel 81,7%-a a Magyarország feletti magas légtérben történő átrepülő (en route) forgalom irányításából származik (2016-ban 79,5%), 14,7%-a a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtéren történő terminál irányításból (2016-ban 15,7%), míg 3,7%-ban a Koszovó feletti magas légtér átrepülő forgalmának irányításának köszönhető (2016: 4,8%).

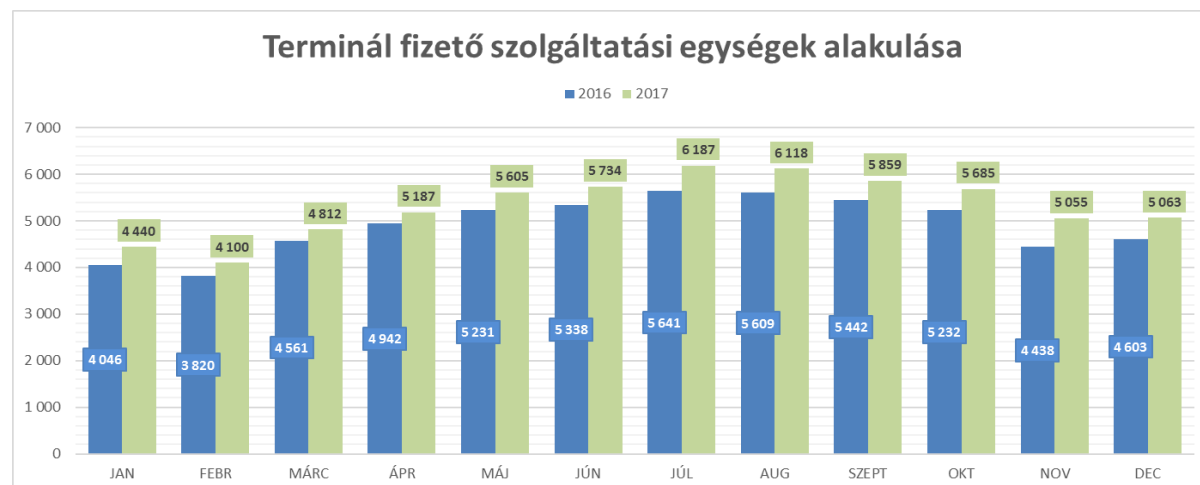
Az árbevétel értékét módosítja a bevételek devizás árfolyamkockázatának fedezetére kötött cash-flow fedezeti ügyletek árfolyamkülönbözete.

A léginavigációs szolgáltatások nyújtásából származó árbevétel a forgalom nagysága illetve az évente újrakalkulált számlázási egységek befolyásolják. A forgalom mértékét azonban csak közvetetten alakítja a mozgásszám (légijárművek száma). A bevételeket közvetlenül alakító mutatószám, az úgynevezett szolgáltatási egység (service unit – SU).

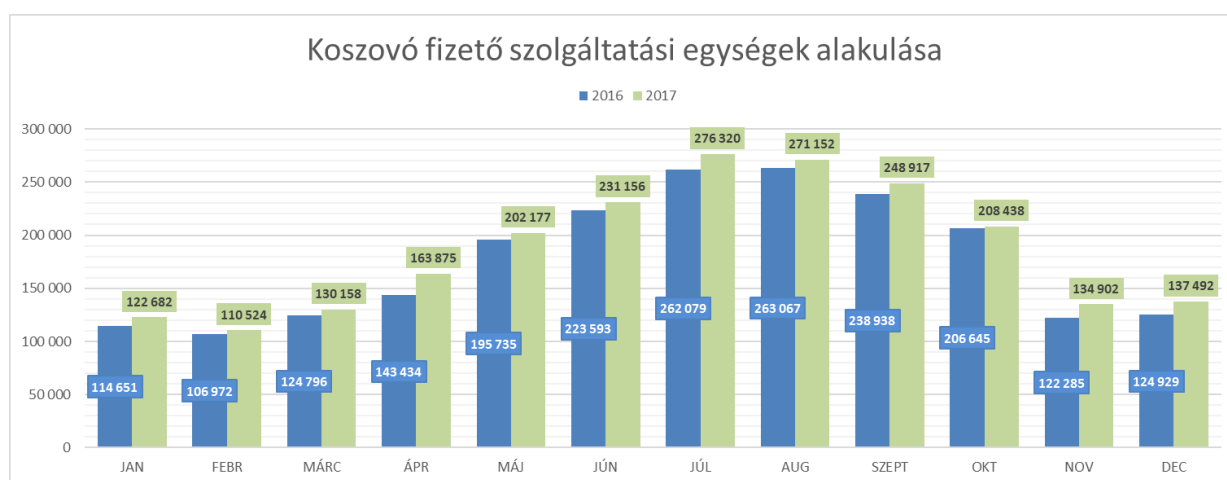
2017-ben az en route üzletágban közel változatlan egységdíj mellett a forgalomműködés hatására az árbevétel közel 7%-kal növekedett 2016-hoz viszonyítva. A 2017. évi árbevétel alapját képező fizető szolgáltatási egységek száma 6,72%-ot növekedett. A szolgáltatási egységek 2017. évi növekedése egyrészt az ukrán légitérlet elkerülő extra forgalomnak köszönhető, másrészt az északnyugat - délkelet irányú forgalom növekedésének, harmadrészt pedig a rendkívül dinamikus bővülő fapados forgalomnak. A két legjelentősebb en-route vevő 2017-ben az Emirates Airline és a Turkish Airlines.

2017. évben a terminál forgalomban a fizető szolgáltatási egységszámok szintén jelentősen növekedtek, 8,38%-os többlet volt 2016-hoz képest. A növekedés legjelentősebb faktora a low cost légitársaságok még mindig növekvő budapesti forgalma, ezek közül meghatározó volt a Wizzair balkáni járatnyitásainak a hatása. A Wizzair és a Ryanair közösen a terminál bevételek 37%-át adták 2017-ben. A terminál üzletágban azonban a forgalmi növekedés mellett az egységdíj 10%-os csökkenése miatt a kiszámlázott árbevétel 2,6%-kal alacsonyabban alakult, mint az előző évben.

A Koszovó feletti magaslégtérben nyújtott szolgáltatás pénzügyi elszámolása a Szerbiával, illetve Montenegróval alkotott közös díjzóna alapján történik. Emiatt a koszovói üzletág esetében, a szolgáltatási egységszámok elemzése során a teljes díjzóna forgalmát kell vizsgálni. A teljes díjzóna fizető szolgáltatási egységben kifejezett forgalma minden hónapban növekedést mutatott – éves szinten 5,2% a növekedés a bázishoz képest. A növekedés oka a magyar légtérhez hasonlóan, részben a lezárt ukrán légtérrel elkerülő forgalom, részben pedig a fapados légitársaságok egyre növekvő forgalma. Azonban, mivel Szerbia-Montenegró-KFOR közös díjzóna teljes költségmegtérítési rendszer keretein belül működik, így a bevételek allokálása a költségalap résztvevőihez a költségek arányában történik. Ennek köszönhetően a 2017-es koszovói árbevétel 19,8%-os csökkenést mutatott 2016-hoz képest.

A nem léginavigációs szolgáltatásból származó árbevétel nem képvisel meghatározó részarányt a teljes árbevételben. A fő területek: a radar adatszolgáltatásból (2017-ben: 46.092 ezer HUF, 2016-ban: 46.799 ezer HUF), szimulációs szolgáltatásból (2017-ben: 211.611 ezer HUF, 2016-ban: 148.999 ezer HUF), a bérleti díjakból (34.677 ezer HUF 2017-re, 33.126 ezer HUF 2016-ra), valamint áruértékesítésből (2017-ben: 152.497 ezer HUF, 2016-ban: 501 ezer HUF) keletkezik a Csoportnak egyéb árbevétele. Az áruértékesítés jelentős növekedését az MNV Zrt.-vel való elszámolás okozta, ami a 17-es számú kiegészítő megjegyzésben kerül bemutatásra.

Minden árbevétel folytatódó tevékenységből származik.

Lezárt cash flow fedezeti ügyletek árbevétel módosító hatása:

A Csoport devizában denominált, léginavigációs szolgáltatás nyújtásából származó árbevételének egy része cash flow fedezeti ügyletekkel fedezett. A devizában történő cash flow fedezésére használt deviza fedezeti ügyletek tőkében elszámolt hatékony részét az ügyletek zárásakor a Csoport az árbevételben számolja el a fedezett vevőkön keletkező árfolyam-nyereségekkel/veszteségekkel együtt.

Az árbevételben kimutatott, tőkéből átvezetett tétel 2017-ben 76.237 ezer HUF veszteség, amelyből lezárt ügyleteken keletkezett veszteség 84.374 ezer HUF, a vevő követelésen keletkező árfolyam-különbözetből eredő nyereség 8.137 ezer HUF volt. 2016-ban 1.562 ezer HUF volt a veszteség, melyből lezárt ügyleteken keletkezett nyereség 64.290 ezer HUF, vevő követelésen keletkező árfolyam-differenciából eredő veszteség 65.852 ezer HUF volt.

Tovább információ a cash-flow fedezeti ügyletekről a 14.6-os kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

6. Működési költség

Számviteli politika:

Amennyiben külön standard nem szabályozza, a működési költségek adott időpontban vagy adott időszak alatt kerülnek elszámolásra. Ha egy adott tranzakció egy konkrét IFRS hatáskörében tartozik, akkor annak a standardnak megfelelően kerül számviteli elszámolásra.

Az alábbiakban a működési költségek fajtánként kerülnek bemutatásra:

6.1. Személyi jellegű ráfordítások összetétele:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Bérek és fizetések	12 900 750	12 590 140
Bérfárulékok	3 156 971	3 780 043
Egyéb személyi jellegű költségek	1 189 722	1 277 646
Tárgyévi ráfordítások nyugdíjprogramból és egyéb hosszú távú munkavállalói hozzájárulásból*	-197 978	-1 140 076
Személyi jellegű ráfordítások összesen	17 049 465	16 507 753

* További információt a 16-os kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

A HungaroControl alkalmazotti létszáma – záró értékek:

	2017	2016
Légiforgalmi szolgáltatás nyújtásban közvetlenül részt vevő területek	318	315
Navigációs és kommunikációs, valamint radar területek	57	69
Meteorológiai szolgáltató terület	24	21
Műszaki fejlesztési területek	92	87
Támogató területek*	252	254
Munkavállalói záró létszám	743	746

* Támogató területek: az IT, a jogi, gazdasági, védelmi és biztonsági, üzletfejlesztési, compliance és belső ellenőrzés területek.

A Csoport átlagos alkalmazotti létszáma 2017-ben 735,6 fő volt (2016-ban: 762,4 fő).

Az EPC Kft-nek 2017-ben átlagosan 8,75 fő alkalmazottja volt, míg 2016-ban átlagosan 8 fő dolgozott a társaságnál - ezeket az adatokat a fenti táblázat nem tartalmazza.

6.2. Anyagjellegű ráfordítások összetétele:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Villamosenergia díja	226 983	236 943
Egyéb anyagok	166 632	126 718
Anyagköltség	393 615	363 661
Vagyonkezelte eszközök bérleti díja*	1 585 747	1 701 689
Eurocontrol hozzájárulás	1 245 659	1 309 773
Felelősségbiztosítások	955 576	886 080
Belföldi képzés, továbbképzés költségei	719 627	744 750
Szoftver éves rendszeres és alkalmi frissítés, karbantartás	656 386	478 208
Egyéb költségek	616 803	533 219
Hatósági díjak	611 780	611 318
On-line szolgáltatás, adatátvitel	493 796	461 849
Meteorológiai szolgáltatás költségei	461 291	445 813
Hirdetés, reklám, propaganda, marketing költségek	459 183	196 782
Szakértői, pályázati díj, üzletviteli tanácsadás	449 223	391 585
Javítás, karbantartás	419 631	364 805
Munka- Tűz és Vagyonvédelmi, valamint őrző-védő szolgáltatás	382 376	364 183
Külföldi utazás kiküldetés	266 579	269 141
Ingatlanok, bérleti díjai, kölcsönzési díjai	167 932	159 358
Szennyvíz-, hulladékkezelés	106 392	21 306
Tárgyi eszközök bérleti díjai, kölcsönzési díjai	92 642	122 430
Nem tárgyi eszközt érintő kölcsönzési díjak	25 464	42 089
Vagyonkezelte eszközök miatt elszámolt költség	0	294 981
Igénybevett és egyéb szolgáltatások	9 716 087	9 399 359
Anyagjellegű ráfordítások összesen	10 109 702	9 763 020

* 2007 szeptemberében a Csoport az állami vagyon kezeléséért felelős hatósággal (Kincstári Vagyonigazgatóság, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. Jogelődje) vagyonkezelési megállapodást kötött. A megállapodás értelmében a Társaság vagyonkezelési jogot szerzett állami tulajdonban lévő földterületek, épületek berendezések valamint azok kapcsolódó vagyoni értékű jogai felett. A Társaság a vagyonkezelési jogot operatív lízingként kezeli. A lízing díj az eszközérték alapján kerül meghatározásra. A szerződés 6 hónapos felmondási idővel felmondható.

Bérleti díjakra, lízingekre vonatkozó számvetési politika:

Annak megállapítása, hogy egy szerződés - annak kezdetén - lízing, illetve lízing elemet tartalmaz, attól függ, hogy a megállapodás teljesítése egy meghatározott eszköz használatához kötött-e, illetve sor kerül-e az eszköz használati jogának átengedésére.

A Csoport, mint lízingbe vevő:

A pénzügyi lízingeket, ahol a Csoport a tulajdonjoggal járó összes előnyt és kockázatot viseli, az eszköz piaci értékén, vagy ha az alacsonyabb, a jövőbeni minimum lízingkifizetések becsült jelenértékén aktiváljuk. A lízingdíjfizetések megbontásra kerülnek a kötelezettségek csökkenése és a pénzügyi ráfordítások között úgy, hogy állandó nagyságú kamatláb jusson a pénzügyi lízingkötelezettségre.

2017 és 2016 során a Csoport nem rendelkezett pénzügyi lízing megállapodásokkal.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

Az operatív lízingekkel kapcsolatos költségeket a lízingidőszak alatt lineárisan, költségként számoljuk el az eredménykimutatásban.

A Magyar Állam a HungaroControllt annak alapításakor léginavigációs szolgáltatások nyújtására jelölte ki. Ehhez a tevékenységhez az állam földterületeket és épületeket adott át a Társaságnak vagyonkezelési megállapodás keretében. Ez a megállapodás a lízing standard hatálya alá esik, a Csoport operatív lízingként kezeli.

A Csoport, mint lízingbe adó:

Operatív lízing esetében a Csoport nem ad át az eszközzel kapcsolatos minden tulajdonjoggal járó előnyt és kockázatot. Azon kezdeti közvetett költségek, amelyek az operatív lízing megállapodás megkötése során merülnek fel, az operatív lízingbe adott eszköz könyv szerinti értékét növelik és a lízing futamideje alatt kerülnek elszámolásra ugyanolyan módon, mint a bérleti díj bevételek.

2017 és 2016 során a Csoport nem rendelkezett pénzügyi lízing megállapodásokkal.

A fel-nem-mondható lízing megállapodásokból eredően a Csoport év végén az alábbi minimális, a lízing futamidejére kalkulált lízingfizetési kötelezettségekkel rendelkezett:

adatok ezer HUF-ban		
	2017. december 31.	2016. december 31.
Éven belül	230 074	200 189
1-5 év között	392 833	380 292
5 éven túl	22 213	71 607
Összesen	645 120	652 088

A bemutatott megállapodások ingatlan bérleti díjakat (radar-terület, irányító torony bérleti díja; parkoló bérleti díjak és iroda bérleti díjak), valamint autó flotta bérleti díjat tartalmaznak.

7. Egyéb bevételek és ráfordítások

Számviteli politika:

Felmentett repülés:

A léginavigációs díjfizetés alól felmentett repülésekből származó tételek, állami szervek által megtérítendő díjak, így az egyéb bevételek soron kerülnek bemutatásra.

Állami támogatások:

Az állami támogatások valós értéken kerülnek elszámolásra, ha megfelelően bizonyított, hogy a Társaság megkapja a támogatást, és valamennyi kapcsolódó követelménynek megfelel. A **működési célú**, költségek ellentételezésére kapott állami támogatást azon időszakokra kell szisztematikusan elszámolni, amelyekben azok a költségek merültek fel, amelyeket kompenzálni hivatott. A **fejlesztési célú**, eszközhoz kapcsolódó állami támogatást a Csoport a bruttó elszámolás módszerét alkalmazva halasztott bevételként mutatja ki, és az eszköz élettartama alatt az értékcsökkenési leírással arányos részletekben oldja fel és számolja el bevételként.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

Egyéb bevételek és ráfordítások		adatok ezer HUF-ban
	2017. december 31.	2016. december 31.
Kapott támogatások	345 968	377 837
Felmentett repülések költségtérítése*	336 386	358 364
Egyéb elszámolt bevétel-tételek	219 694	63 106
Költségtérítéshez kapcsolódó támogatások	121 182	62 915
Követelések visszaírt értékvesztése	25 384	19 830
Késedelmes fizetések kamata és egyéb díjai	18 624	47 018
Elengedett kötelezettségek**	0	294 994
Egyéb bevételek összesen	1 067 238	1 224 064
Követelések elszámolt értékvesztése***	458 489	143 326
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium elszámolt költségtérítése	366 850	219 442
Adott támogatások, szponzoráció	242 607	555 500
Építményadó	35 605	35 605
Egyéb elszámolt ráfordítások	4 719	16 452
Egyéb ráfordítások összesen	1 108 270	970 325
Összesen bevétel /(ráfordítás)	-41 032	253 739

* A díjfizetés alól felmentett repülések egyenlegeit, valamint az eredménykimutatásban tárgyévben elszámolt tételek részletezését a 17-es, kapcsolt felekkel történő tranzakciók kiegészítő megjegyzés tartalmazza. A tétel a mérlegben elszámolt ellentételező párja a 14.1-es, illetve 14.2-es kiegészítő megjegyzések alatt kerül bemutatásra az egyéb hosszú lejáratú eszközök és egyéb forgóeszközök részeként.

** A vagyonkezelési szerződés alapján keletkező tárgyévi visszapótlási kötelezettség, illetve annak jogszabály alapján történő elengedése tárgyévtől összevontan kerül bemutatásra az anyagjellegű ráfordítások között.

*** A követelésekre elszámolt értékvesztés egyenlegéből a vevő követelésekre elszámolt értékvesztést (261.388 ezer HUF) a 14.2-es megjegyzés, a vagyonkezelési szerződésből származó követelés értékvesztését (197.100 ezer HUF) pedig a 17-es megjegyzés mutatja be.

A Csoport mind fejlesztési célú, eszközbeszerzések kapott támogatásokkal (pl. a Kohéziós Alaptól radarfelújításokra elnyert támogatás, a TEN-T EERP-n keresztül folyósított ANS III irányítóközpont megépítésére elnyert támogatás, vagy a TEN-T- n keresztül, a CPDLC adatkapcsolat megvalósítására elnyert támogatás) mind működési célú, költségek ellentételezésére kapott támogatásokkal rendelkezik. Működési célú támogatások nyújtására jellemzően a SESAR (Single European Sky ATM Research) program keretében megvalósított tevékenységek esetében kerül sor.

Az alábbi táblázat a még le nem zárt támogatásokkal kapcsolatos, mérlegben megjelenő egyenlegeket tartalmazza. A már felmerült költségek erejéig a támogatások az eredménykimutatásban elszámolásra kerülnek, mivel a Csoport úgy ítéli meg, hogy a jövőben is teljesíteni tudja a kapcsolódó kötelezettségeket és a támogatást meg fogja kapni. Ezen bevételek egyrészt a kapott előfinanszírozás terhére, másrészt egyéb rövid lejáratú követelésként kerülnek a mérlegben elszámolásra.

		adatok ezer HUF-ban
	2017. év	2016. év
Egyéb követelésként elhatárolt bevétel egyenlege	47 304	7 586
Előfinanszírozásként kapott támogatás egyenlege (kötelezettség)	413 521	125 161

Az alábbi táblázat a fejlesztési célú, eszközbeszerzésekre kapott támogatások mérlegben megjelenő egyenlegeit, az azokban bekövetkező mozgásokat, valamint az egyes üzleti években azok bevételként elszámolt részét foglalja össze:

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

adatok ezer HUF-ban

	2017. év	2016. év
Egyenlegek január 1-én	1 712 158	1 701 013
Tárgyévben kapott támogatások elszámolt összege	154 970	388 982
Halasztott bevételek feloldása	-345 968	-377 837
Egyenlegek december 31-én	1 521 160	1 712 158

8. Pénzügyi eredmény

Számviteli politika:

Kamatbevétel:

A bevétel elszámolására a kamat keletkezésekor kerül sor (az effektív kamatláb módszerével). A kamatbevétel az eredménykimutatásban a pénzügyi eredményben szerepel.

A pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatos számviteli politikákat 14-es megjegyzés alatt mutatjuk be.

Pénzügyi eredmény

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31. (+) nyereség (-) veszteség	2016. december 31. (+) nyereség (-) veszteség
Lekötött betéteken és állampapírokon realizált kamat és árfolyamkülönbözet	216 050	241 035
Devizás tételek év végi átértékelésének eredménye	-16 468	-3 830
Cash-flow fedezeti ügyleteken realizált swap-pontok*	31 237	95 697
Cash-flow fedezeti ügyletek nem hatékony része*	27 596	12 712
Diszkont lebontása - hosszú távú munkavállalói kötelezettségek**	-4 535	-62 965
Diszkont lebontása - egyéb	1 849	15 482
Realizált árfolyam különbségek	-28 152	-58 633
Egyéb tételek	-7 892	-10 836
Pénzügyi tevékenység eredménye	219 685	228 662

* A cash-flow fedezeti ügyleteket a 14.6-os megjegyzés alatt mutatjuk be.

**A hosszú távú munkavállalói kötelezettségeket a 16-os megjegyzés alatt mutatjuk be.

9. Befektetések közös vezetésű vállalkozásokban

Számviteli politika:

A Csoport a 2.2. pontban bemutatott közös vezetésű vállalatokban lévő érdekeltségeit a tőkemódszer alkalmazásával konszolidálja. A tőkemódszer alapján a közös vezetésű vállalkozásokban meglévő befektetés a közös vezetésű vállalkozás nettó eszközértékének megszerzést követő, Csoportra jutó változásával növelt bekerülési értéken kerül kimutatásra. A közös vezetésű vállalkozásokban levő befektetések értékvesztésre utaló objektív bizonyítékok beazonosítása céljából felülvizsgálatra kerülnek. Amennyiben van ilyen bizonyíték, meghatározásra kerül a befektetés realizálható értéke és az elszámolandó értékvesztés. A korábbi években elszámolt veszteségek okának mérlegelése alapján kerül meghatározásra, hogy azok visszafordításra kerülhetnek-e.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

Az év végi egyenlegek alakulása a következő:

adatok ezer HUF-ban

	EPC Kft.	FAB CE Ltd.	Összesen
Érték 2016. január 1.	69 979	2 573	72 552
2016. évi eredményből való részesedés	19 680	-1 025	18 655
Egyéb korrekció	0	-14	-14
Érték 2016. december 31.	89 659	1 534	91 193
2017. évi eredményből való részesedés	25 372	9	25 381
Egyéb korrekció	0	-5	-5
Érték 2017. december 31.	115 031	1 538	116 569

A Csoportnak 49%-os részesedése van az Entry Point Central Kft.-ben, a 2.2-es résznél bemutatott közös vezetésű vállalatban.

Az EPC Kft. eszközei, forrásai, illetve bevételei, ráfordításai, valamint a Csoport ezen tételekből való részesedése 2017. december 31-én, illetve 2016. december 31-én az alábbiak szerint alakultak:

EPC Kft. mérlege:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Befektetett eszközök	6 064	6 038
Forgóeszközök	282 786	243 854
Rövid lejáratú kötelezettségek	45 847	66 915
Tőke	243 003	182 977

EPC Kft. árbevétele és profitja:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Értékesítés árbevétele	706 755	717 560
Operatív költségek	651 923	673 272
Pénzügyi eredmény	2 137	337
Adózás előtti eredmény	56 969	44 625
Adófizetési kötelezettség	5 190	4 463
Tárgyévi eredmény	51 779	40 162

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

A Csoport részesedése az EPC Kft. profitjából:

adatok ezer HUF-ban

EPC Kft.	
Előző évek eredménye	169 977
2017. évi eredmény	51 779
Kumulált eredmény összesen	221 756
Csoport részesedése a realizált profitból (49%)	108 661
Csoport részesedése az elszámolt értékvesztésből (49%)	0
Csoport részesedése a kumulált eredményből összesen	108 661
Részesedés bekerülési értéke	6 370
Befektetés értéke a beszámolási időszak végén	115 031

A befektetés bekerülési értéke szerzéskor 6.370 ezer HUF volt – ami a Csoport fenti kumulált eredményből való részesedésével együtt 115.031 ezer HUF befektetési értéket eredményezett 2017 végén (2016: 89.659 ezer HUF). A 2017-es pénzügyi évben, az eredménykimutatás Részesedés a közös vezetésű vállalkozások nyereségéből/veszteségéből során kimutatott nyereség 25.372 ezer HUF (2016-ban 19.680 ezer HUF).

A Csoport nem kapott és nem vár osztalékkifizetést a fenti pénzügyi időszakokra vonatkozóan. Az EPC Kft.-nek nem voltak függő kötelezettségei, illetve befektetési kötelezettségvállalásai a bemutatott beszámolási időszakok egyikének fordulónapján sem.

A Csoport másik közös vezetésű vállalata, a FAB CE Aviation Services Ltd. A Társaság teljes jegyzett tőkéje 36.000 EUR.

FAB CE Aviation Services Ltd. mérlege:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Befektetett eszközök	133	41
Forgóeszközök	99 578	128 506
Rövid lejáratú kötelezettségek	71 841	100 656
Tőke	27 870	27 891

FAB CE Aviation Services Ltd. árbevétele és profitja:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Értékesítés árbevétele	485 186	327 136
Egyéb bevétel	413	0
Operatív költségek	485 427	333 396
Pénzügyi eredmény	-16	-3
Adózás előtti eredmény	156	-6 263
Tárgyévi eredmény	156	-6 263

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

A Csoport részesedése a FAB CE Aviation Services Ltd. eredményéből:

adatok ezer HUF-ban

FAB CE Aviation Services Ltd.	
Előző évek eredménye	-1 988
2017. évi eredmény	156
Kumulált eredmény összesen	-1 832
Csoport részesedése a realizált profitból (16,67%)	-305
Csoport részesedése az elszámolt értékvesztésből (16,67%)	0
Csoport részesedése a kumulált eredményből összesen	-305
Részesedés bekerülési értéke	1 835
Átértékelés hatása	8
Befektetés értéke a beszámolási időszak végén	1 538

10. Adózás

Számviteli politika:

A Csoport a következő adókat sorolja a társasági jövedelemadó kategóriába: társasági adó, helyi iparüzési adó és innovációs járulék.

A társasági adó és innovációs járulék a magyar központi adóhivatalnak fizetendő, a helyi iparüzési adót a helyi önkormányzatoknak kell megfizetni. A társasági adó alapja az adózó társaság számviteli nyereségének adóalap-csökkentő és adóalap-növelő tételeivel korrigált adózás előtti eredménye. A helyi iparüzési adó és innovációs járulék alapja az adózó társaság nettó árbevétele, csökkentve az anyagköltséggel, eladott áruk beszerzési értékével és közvetített szolgáltatások költségével.

A Csoport a halasztott adót a „kötelezettség módszer” alkalmazva az eszközök és kötelezettségek konszolidált éves beszámolóban szereplő könyv szerinti értéke és a társasági adózás céljából megállapított értéke között fennálló átmeneti különbségekre képezi. Halasztott adót nem számol el abban az esetben, ha egy eszközt vagy kötelezettséget először ismer el a könyvekben egy olyan - nem akvizíciós - tranzakció keretében, amely nincs hatással sem a számviteli, sem az adózandó eredményre.

A Csoport a halasztott adó összegét olyan, a mérlegfordulónapon hatályos adókulcsok alkalmazásával számítja, amelyek várhatóan érvényesek lesznek a halasztott adókövetelés érvényesítése, illetve a halasztott adókötelezettség rendezése időpontjában.

A Csoport a halasztott és effektív adót az eredménykimutatással szemben számolja el, kivéve, ha közvetlenül a tőkében elszámolandó tételekhez kapcsolódnak; ebben az esetben az adótétel is ott kerül elszámolásra.

Halasztott adókövetelés elszámolására olyan mértékben kerül sor, amilyen mértékben valószínűsíthető, hogy a jövőben lesz olyan adóköteles nyereség (vagy visszaforduló halasztott adókötelezettség), amellyel szemben a halasztott adókövetelés érvényesíthető. A halasztott adókövetelés értéke minden év végén felülvizsgálatra kerül, és azon mértékig kerül csökkentésre, melyen az eszköz megtérülése várható.

A Csoport halasztott adót számol el a közös vezetésű vállalatban levő részesedés „átmeneti különbségeire” is. Kivételt képeznek azok az esetek, amikor a Csoport kontrollálja az átmeneti különbségek visszafordulásának idejét, és nem várható az átmeneti különbség visszafordulása belátható időn belül.

A halasztott adó eszközök és kötelezettségek nettósítására akkor kerül sor, ha jogilag megengedett az adókövetelések adókötelezettségekkel szembeni ellentételezése, valamint a követelések és kötelezettségek

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

ugyanazon adóhatóság által meghatározott jövedelemadóhoz kapcsolódnak, és a Csoport nettó értéken kívánja rendezni adókövetelését és adókötelezettségét.

Jelentős számviteli becslések:

Komplex adószabályozások, adójogszabály változások értelmezésével, illetve jövőbeni adóköteles nyereségek időzítésével és összegével kapcsolatban létezhetnek bizonytalanságok. Az ilyen feltételezésekkel kapcsolatos jövőbeni változások a már elszámolt adózásból származó bevételek és ráfordítások jövőbeni módosítását tehetik szükségessé.

Követelések és kötelezettségek jövedelemadóból

Az egyes adónemeken az év végén fennálló követelések vagy kötelezettségek a következők szerint alakultak:

adatok ezer HUF-ban		
	2017. december 31.	2016. december 31.
Társasági adó	0	226 444
Követelés jövedelem adóból összesen	0	226 444
Társasági adó	5 404	0
Helyi iparűzési adó	252	3 384
Innovációs hozzájárulás	72	722
Kötelezettség jövedelem adóból összesen	5 728	4 106

Adóráfördítés:

A tárgyévi és halasztott adóráfördítések az alábbi egyenlegeket eredményezték:

adatok ezer HUF-ban		
	2017. december 31.	2016. december 31.
Tényleges adó	1 672 965	2 136 679
Előző évekkkel kapcsolatos módosítások	5 005	6 159
Halasztott adó	-152 796	-72 217
Nyereségadó ráfordítás összesen	1 525 174	2 070 621

A nyereségadó effektív mértéke a törvényileg előírt nyereségadó mértékétől a következő tételek miatt tért el:

adatok ezer HUF-ban		
	2017. december 31.	2016. december 31.
Adózás előtti eredmény	8 142 151	7 778 556
Eredményre jutó, standard rátával számított adó (2017: 9%; 2016: 19%)	732 794	1 477 926
Egyéb nyereségadók hatása társasági adó hatással korrigálva	814 376	699 448
Nyereségadók összesen	1 547 170	2 177 374
Eltérő tényleges átlagos adókulcsok használatának hatása	-7 842	-55 824
Meg nem forduló eltérések	-8 164	-32 037
Magyar adójogszabályok változásának hatása	0	-61 891
Előző évek módosításainak adóhatása	5 005	6 159
Egyéb adóhatás	-10 995	36 840
Nyereségadó költség effektív adórátával	1 525 174	2 070 621
Effektív adókulcs	19%	27%

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

Az effektív adókulcs alakulását jelentősen befolyásolja a - bruttó fedezet alapján számított - helyi iparűzési adó és az innovációs járulék ráfordítás.

Halasztott adó követelés és kötelezettség:

A Csoport által elszámolt főbb halasztott adó követelések és kötelezettségek, illetve azok mozgásai a jelen, illetve ezt megelőző beszámolási időszakokban a következők:

adatok ezer HUF-ban

Adószabályok és IFRS szerinti számviteli kezelés különbségéből adódó különbségek	Egyenleg 2017. december 31.	Bevétel/ (ráfordítás) tőkével szemben	Bevétel/ (ráfordítás) eredmény- kimutatással szemben	Egyenleg 2016. december 31.
Adó szabályok szerinti gyorsabb értékcsökkenési leírás	-413 311	0	83 725	-497 036
Értékesíthető pénzügyi eszközök értékelési különbözete	-851	1 328	88	-2 267
Adóalapban nem szereplő céltartalékok	334 590	0	20 721	313 869
Adóalapban nem szereplő értékvesztések behajthatatlan vevőkövetelésekből	40 560	0	33 774	6 786
Diszkontálásból eredő eltérések a könyv szerinti és adóalapban szereplő eszközértékek között	37	0	-129	166
Befejezetlen beruházások között szereplő eszközök értékelési különbözete	4 425	0	232	4 193
Visszapótlási kötelezettség vagyongekezt eszközökön	137 698	0	19 236	118 462
Bevételenként kimutatott állami támogatások, melyek a következő pénzügyi években kerülnek az adóalapban kimutatásra	-18 711	0	-4 851	-13 860
Halasztott adókötelezettségek (-)/ adókövetelések (+) összesen	84 437	1 328	152 796	-69 687

Adószabályok és IFRS szerinti számviteli kezelés különbségéből adódó különbségek	Egyenleg 2016. december 31.	Bevétel/ (ráfordítás) tőkével szemben	Bevétel/ (ráfordítás) eredmény- kimutatással szemben	Egyenleg 2015. december 31.
Adó szabályok szerinti gyorsabb értékcsökkenési leírás	-497 036	0	370 318	-867 354
Értékesíthető pénzügyi eszközök értékelési különbözete	-2 267	-7 098	-6 290	11 121
Adóalapban nem szereplő céltartalékok	313 869	-8 688	-443 994	766 551
Adóalapban nem szereplő értékvesztések behajthatatlan vevőkövetelésekből	6 786	0	-18 358	25 144
Diszkontálásból eredő eltérések a könyv szerinti és adóalapban szereplő eszközértékek között	166	0	-2 700	2 866
Befejezetlen beruházások között szereplő eszközök értékelési különbözete	4 193	0	213 031	-208 838
Visszapótlási kötelezettség vagyongekezt eszközökön	118 462	0	-54 111	172 573
Bevételenként kimutatott állami támogatások, melyek a következő pénzügyi években kerülnek az adóalapban kimutatásra	-13 860	0	14 321	-28 181
Halasztott adókötelezettségek (-)/ adókövetelések (+) összesen	-69 687	-15 786	72 217	-126 118

A halasztott adókövetelések és kötelezettségek egymással szemben kerültek elszámolásra, mivel a Csoportnak jogilag lehetősége van adóköveteléseit és adókötelezettségeit egymással szembeni ellentételezéssel rendezni, illetve ugyanazon adóhatóság (NAV) által meghatározott, ugyanazon Társaság jövedelemadóijához kapcsolódnak.

A fizetendő társasági adó mértéke Magyarországon 2017. január 1-től 9%, 2016. december 31-ig az adóalap első 500 millió HUF-ja után 10%, az e fölötti részre 19%. A halasztott adó számításához használt társasági adó mérték a következő évek becsült adóalapja és adófizetési kötelezettsége alapján került meghatározásra.

A helyi iparüzési adó és innovációs járulék elismert költségként jelentkeznek a társasági adóalap szempontjából. Nem keletkeztek átmeneti különbségek ezen adók kapcsán, így nincsen hatásuk a meghatározott halasztott adó egyenlegekre, illetve a halasztott adó rátákra. A helyi iparüzési kulcsa az adóalapra vetítve (bruttó nyereség) 2% , míg az innovációs járulék ugyanarra az adóalapra vetítve 0,3% mértékű.

A halasztott adók 2017-re és 2016-ra 9%-os jövedelemadó rátával kerültek meghatározásra.

A fenti egyenlegből 4.425 ezer HUF halasztott adó követelés visszafordulása egy éven belül, 80.012 ezer HUF halasztott adó követelés visszafordulása 5 éven belül várható.

A Csoport egyik bemutatott évben sem rendelkezett elhatárolt adóvesztéssel.

11. Immateriális javak

Számviteli politika:

A Csoport az immateriális javakat megszerzéskor bekerülési értéken mutatja be. Az immateriális javakat bekerülési értéken, a halmozott értékcsökkenés és az esetleges halmozott értékvesztés levonásával tartja nyilván. Az immateriális javak értékcsökkenése lineáris módszerrel kerül megállapításra.

Jelentős számviteli becslések:

A leírási időszak és a leírási módszer felülvizsgálatára évente, a pénzügyi év végén kerül sor.

Az értékcsökkenés jellemző szabályai a következők:

Eszköz típusa	Amortizáció
Főtevékenységhez kapcsolódó licenzek	16,67% - 20%
Egyéb tevékenységhez kapcsolódó licenzek	33%
Főtevékenységhez kapcsolódó szoftverek	20%
Egyéb tevékenységhez kapcsolódó szoftverek	33%

Amennyiben arra utaló jelek merülnek fel, hogy a realizálható érték a könyv szerinti érték alá kerülhet, a az immateriális javak értékvesztése felülvizsgálatra kerül. Amennyiben a realizálható érték a könyv szerinti érték alá kerül, a különbözetet értékvesztésként kell az eredmény terhére elszámolni. Amennyiben egy elszámolt értékvesztés visszaírásra kerül, az eszköz könyv szerinti értéke (pénztermelő egységek) kerül növelésre, de csak olyan mértékig, hogy az eszköz könyv szerinti értéke nem haladja meg az eszköz értékcsökkenéssel csökkentett azon könyv szerinti értékét, ami akkor lett volna, ha az értékvesztés elszámolására nem kerül sor.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

A következő táblázat az immateriális javak egyenlegében bekövetkezett változásokat mutatja:

adatok ezer HUF-ban

	Vagyoni értékű jogok	Szellemi termékek	Befejezetlen beruházások	Immateriális javak összesen
Nettó érték 2016. január 1.	6 903 155	71 416	1 815 776	8 790 347
Bruttó érték:				
2016. január 1.	21 550 066	363 048	1 815 776	23 728 890
Tárgyevi beruházási növekmények	0	0	843 606	843 606
Beruházások aktiválása	2 533 988	1 257	-2 535 245	0
Kivezetések	-32 799	-54 303	0	-87 102
Bruttó érték 2016. december 31.	24 051 255	310 002	124 137	24 485 394
Halmazott értékcsökkenés:				
2016. január 1.	14 646 911	291 632	0	14 938 543
Növekmények	1 985 957	18 171	0	2 004 128
Kivezetések	-32 799	-54 303	0	-87 102
Halmazott értékcsökkenés 2016. december 31.	16 600 069	255 500	0	16 855 569
Nettó érték 2016. december 31.	7 451 186	54 502	124 137	7 629 825
Bruttó érték:				
2017. január 1.	24 051 255	310 002	124 137	24 485 394
Tárgyevi beruházási növekmények	0	0	2 800 951	2 800 951
Beruházások aktiválása	461 258	421	-461 679	0
Kivezetések	-542	-3 149	-29 850	-33 541
Bruttó érték 2017. december 31.	24 511 971	307 274	2 433 559	27 252 804
Halmazott értékcsökkenés:				
2017. január 1.	16 600 069	255 500	0	16 855 569
Növekmények	2 077 658	18 323	0	2 095 981
Kivezetések	-542	-3 149	0	-3 691
Halmazott értékcsökkenés 2017. december 31.	18 677 185	270 674	0	18 947 859
Nettó érték 2017. december 31.	5 834 786	36 600	2 433 559	8 304 945

A fenti eszközök jelzálog- és tehermentesek.

12. Tárgyi eszközök

Számviteli politika:

Az ingatlanok, gépek és berendezések a halmozott értékcsökkenéssel és értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken kerülnek kimutatásra. A bekerülési érték az eszköz árán túlmenően az import vámokat, vissza nem igényelhető adókat és az eszköz üzembe helyezéséhez közvetlenül kapcsolódó költségeket, például hitelfelvételi költségeket tartalmazza. A költségekre vonatkozó becslések változása módosítja a tárgyi eszközök könyv szerinti értékét. Az üzembe helyezést követően felmerülő költségek, mint a karbantartás vagy javítás, általában az eredmény terhére kerülnek elszámolásra felmerülésükkal egy időben.

Az értékcsökkenés elszámolása lineáris módon történik az eszköz becsült hasznos élettartama során.

Jelentős számviteli becslések:

Az eszközök hasznos élettartamának meghatározása a hasonló eszközökkel kapcsolatos tapasztalat és az elvárt technológiai fejlődésen alapszik.

A leírási időszak és a leírási módszer felülvizsgálatára évente, a pénzügyi év végén kerül sor.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

Az értékcsökkenés jellemző szabályai a következők:

Eszköz típusa	Értékcsökkenés
Befejezetlen beruházások	nem értékcsökkentett
Telkek	nem értékcsökkentett
Épületek	2,5 %
Egyéb felépítmények	2,5 %
Idegen tulajdonú ingatlanon végzett beruházások	6,0 %
Műszaki gépek és egyéb berendezések	14,5 %
Számítástechnikai berendezés	33,0 %
Járművek	20,0 %
Bútorok	10,0 %

A tárgyi eszközök esetében az értékvesztés felülvizsgálata és elszámolása megegyezik a 11. megjegyzésben leírt módszerrel.

A következő táblázat a tárgyi eszközök egyenlegének mozgásait mutatja:

adatok ezer HUF-ban

	Telkek és épületek	Műszaki berendezések	Egyéb berendezések	Befejezetlen beruházások	Tárgyi eszközök összesen
Nettó érték 2016. január 1.	4 281 258	4 383 494	1 544 955	2 179 875	12 389 582
Bruttó érték:					
2016. január 1.	4 916 461	10 348 063	3 777 762	2 179 875	21 222 161
Tárgyévi beruházási növekmények	0	0	0	2 382 074	2 382 074
Beruházások aktiválása	244 396	2 942 886	898 986	-4 086 268	0
Kivezetések	-9 700	-278 374	-103 290	0	-391 364
Bruttó érték 2016. december 31.	5 151 157	13 012 575	4 573 458	475 681	23 212 871
Halmazott értékcsökkenés:					
2016. január 1.	635 203	5 964 569	2 232 807	0	8 832 579
Növekmények	211 941	1 072 390	545 368	0	1 829 699
Kivezetések	-9 700	-278 374	-103 290	0	-391 364
Halmazott értékcsökkenés 2016. december 31.	837 444	6 758 585	2 674 885	0	10 270 914
Nettó érték 2016. december 31.	4 313 713	6 253 990	1 898 573	475 681	12 941 957
Bruttó érték:					
2017. január 1.	5 151 157	13 012 575	4 573 458	475 681	23 212 871
Tárgyévi beruházási növekmények	0	0	0	1 969 791	1 969 791
Beruházások aktiválása	209 918	713 102	792 136	-1 715 156	0
Kivezetések	0	-122 946	-266 116	-29 251	-418 313
Bruttó érték 2017. december 31.	5 361 075	13 602 731	5 099 478	701 065	24 764 349
Halmazott értékcsökkenés:					
2017. január 1.	837 444	6 758 585	2 674 885	0	10 270 914
Növekmények	240 132	1 099 290	598 179	0	1 937 601
Kivezetések	0	-122 946	-266 116	0	-389 062
Halmazott értékcsökkenés 2017. december 31.	1 077 576	7 734 929	3 006 948	0	11 819 453
Nettó érték 2017. december 31.	4 283 499	5 867 802	2 092 530	701 065	12 944 896

A fenti eszközök jelzálog- és tehermentesek.

A Csoport évente felülvizsgálja tárgyi eszközeinek könyv szerinti értékét. Az év során 1 ezer HUF értékben került értékvesztés elszámolásra (2016: 26.003 ezer HUF) a működés során használt eszközökre, azok értékének, illetve a belőlük származó hasznok realizálási valószínűségeinek felülvizsgálatát követően.

13. Készletek

Számviteli politika:

A készletek a bekerülési és a realizálható érték közül az alacsonyabbikon kerülnek kimutatásra, figyelembe véve a lassan mozgó és felesleges tételek leírását. A realizálható érték megegyezik az értékesítés következtében várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett piaci értékkel. A vásárolt áruk értéke elsősorban súlyozott átlagár alapján kerül meghatározásra. A lassan mozgó, fel nem használható készletek teljesen leírásra kerülnek. A tartalék alkatrészek, készletléti és szerviz tevékenységhez használt berendezések készletként kerülnek kimutatásra és felhasználáskor az eredménykimutatáson keresztül számolandóak el. A tárgyi eszközök definíciójának megfelelően a jelentős tartalék alkatrészeket, készletléti és szerviz tevékenységhez használt berendezéseket viszont a Csoport tárgyi eszközként mutatja ki, amennyiben azokat várhatóan több mint egy pénzügyi év során fogja használni.

A Csoport műszaki osztályok bevonásával állapítja meg, hogy valamely tartalékalkatrész készletek vagy tárgyi eszközök közé sorolandó. Tipikusan a radar eszközökhöz kapcsolódó tartalékalkatrészeket minősíti a Csoport tárgyi eszköznek és mutatja be ezeket a tárgyi eszközök között.

Az év végi egyenlegek alakulása a következő:

adatok ezer HUF-ban		
	2017. december 31.	2016. december 31.
Raktári anyagok	26 938	25 890
Egyéb anyagok	241	49 104
Készletek	27 179	74 994

A készletekre 2017-ben 5 ezer HUF, 2016-ban 136 ezer HUF értékvesztés került elszámolásra. Egyik bemutatott évben sem került sor korábban elszámolt értékvesztés visszaforgatására.

14. Pénzügyi instrumentumok, tőke és pénzügyi kockázatkezelés

Számviteli politika:

A pénzügyi instrumentumok bekerüléskor valós értéken kerülnek kimutatásra (az eredménnyel szemben valós értéken nem értékelt eszközök és kötelezettségek esetén beleértve a tranzakciós költségeket is).

A követő értékelés az adott pénzügyi instrumentum besorolásán alapszik. A Csoport pénzügyi eszközei a kezdeti értékeléskor kerülnek besorolásra azok jellegének és céljának megfelelően.

Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek

A pénzeszközök a készpénzt és a rövid lejáratú bankbetéteket foglalják magukban. A pénzeszköz egyenértékesek olyan rövid távú, a beszerzéstől számított három hónapnál nem hosszabb lejáratú, magas likviditású befektetési formák, amelyek minimális értékváltozási kockázatot hordoznak, és azonnal pénzeszközökre konvertálhatók.

Adott kölcsönök és követelések

Az adott kölcsönök és követelések olyan fix vagy meghatározható kifizetéssel rendelkező nem származékos pénzügyi eszközök, amelyek nem jegyzettek egy aktív piacon sem. A kezdeti értékelést követően az adott kölcsönök és követelések az effektív kamatláb módszer alapján meghatározott, esetleges értékvesztéssel csökkentett amortizált bekerülési értéken kerülnek értékelésre.

Értékesíthető pénzügyi instrumentumok

Az értékesíthető pénzügyi eszközök azok a nem származékos pénzügyi eszközök, melyet értékesíthetőnek minősítettek és nem tartoznak sem az eredményen keresztül valós értéken értékelt pénzügyi eszköz, sem a lejáratig tartandó pénzügyi eszköz, sem pedig az adott kölcsönök és követelések kategória egyikébe sem. Megszerzést követően az értékesíthető pénzügyi eszközök valós értéken kerülnek értékelésre, a nem realizált nyereség és veszteség közvetlenül az egyéb átfogó jövedelem valós érték értékelési tartalék kategóriájában történő elszámolásával. A befektetés kivezetésekor vagy értékvesztésekor az addig elszámolt, egyéb átfogó jövedelemkimutatásban kimutatott halmozott nyereség és veszteség az eredménykimutatásba kerül átvezetésre.

Lejáratig tartott befektetések

A lejáratig tartott befektetések olyan fix vagy meghatározott kifizetésekkel és fix lejáratúakkal bíró, nem származékos pénzügyi eszközök, melyeket a Csoport szándékozik és képes a lejáratig megtartani. A bekerülést követően a lejáratig tartott befektetések amortizált bekerülési értéken kerülnek kimutatásra. Az amortizált bekerülési érték az eszköz bekerüléskor meghatározott értéke csökkentve a tőketörlesztésekkel, növelve vagy csökkentve az eredeti érték és a lejáratkori érték közötti különbséget effektív kamatláb módszer szerint megállapított halmozott amortizációjával és csökkentve az esetleges értékvesztéssel.

Valós értéken történő értékelés

Az instrumentumok valós értékének meghatározása a mérleg fordulónapján érvényes, tranzakciós költségek levonása nélküli jegyzett piaci árak alapján történik. A piaci jegyzéssárral nem rendelkező befektetések valós értékének meghatározása más, lényegében azonos jellemzőkkel rendelkező instrumentumok érvényes piaci értéke, vagy a befektetések alapját képező nettó eszközöktől elvárt pénzáramok alapján történik.

Pénzügyi instrumentumok kivezetése

A pénzügyi instrumentumok kivezetése akkor történik meg, amikor a Csoport már nem rendelkezik a pénzügyi instrumentumban foglalt jogokkal, amely rendszerint az instrumentum eladásával, vagy az instrumentumból származó valamennyi pénzáramlás független, harmadik fél részére történő átadásával megvalósul. Abban az esetben, ha a Csoport nem adja át és nem is tartja meg a pénzügyi eszközhöz kapcsolódó összes kockázatot és hozamot, de megtartja az eszköz feletti ellenőrzést, a visszatartott hozamot eszközként, míg a megtartott kockázatból eredő lehetséges pénzügyi áramlásokat kötelezettséggént kell állományba venni.

Pénzügyi eszközök értékvesztése

A Csoport minden mérlegfordulónapon értékvesztés-vizsgálatot végez a pénzügyi eszközökre, illetve azok csoportjaira vonatkozóan. A pénzügyi eszközök, illetve a pénzügyi eszközök csoportjára

vonatkozóan értékvesztés kerül elszámolásra, ha az értékvesztés fennállására egyértelmű bizonyíték létezik, amely lényegesen befolyásolja a pénzügyi eszköz vagy az eszközök csoportjának várható jövőbeli pénzáramait.

Amortizált bekerülési értéken értékelt eszközök értékvesztése

Amennyiben az egyedi értékelés során megállapításra kerül, hogy nincs objektív bizonyíték az értékvesztés elszámolására, függetlenül attól, hogy az eszköz jelentős értékű vagy sem, és az adott eszköz egy azonos hitelezési kockázattal rendelkező eszközcsoport részét képezi, az értékvesztés az eszközcsoport vonatkozásában is vizsgálatra kerül. Az egyedileg értékelt eszközök, amelyek vonatkozásában értékvesztés vagy annak további elszámolása megállapításra került, nem tartoznak a csoportosan értékelt eszközök körébe.

Amennyiben egy későbbi időszakban az értékvesztés összege csökken, és a csökkenés az értékvesztés elszámolását követő időszakban bekövetkezett eseményből származik, a korábban elszámolt értékvesztés visszaírandó. Az eredménykimutatásban elszámolt értékvesztés visszaírását olyan mértékig lehet elszámolni, hogy az eszköz könyv szerinti értéke ne haladja meg az eszköz visszaírás időpontjára vonatkozó amortizált bekerülési értékét.

Értékesíthető pénzügyi instrumentumok értékvesztése

Ha egy értékesíthető eszköz esetében értékvesztés elszámolására kerül sor, az eszköz (a tőketörlesztéseket és a halmozott amortizáció hatását is tartalmazó) könyv szerinti értéke és aktuális valós értéke közötti különbözetnek a korábban az eredményben elszámolt értékvesztéssel csökkentett összege, az egyéb átfogó jövedelemből az eredménykimutatásba kerül átvezetésre. Értékesíthető pénzügyi eszköznek minősített tőkeinstrumentumok esetében, az értékvesztés visszaírása nem az eredménykimutatásban kerül elszámolásra, hanem az egyéb átfogó jövedelemben. A kölcsönkövetelésre vonatkozó értékvesztés visszaírása abban az esetben kerül az eredménykimutatásban elszámolásra, ha az instrumentum valós értékének növekedése egyértelműen az értékvesztés eredményben történő elszámolását követő időszak eseményéből fakad.

Cash flow fedezeti ügyletek

A Csoport devizás pénzáramaiból származó árfolyamkockázatának fedezésére cash flow fedezeti ügyleteket köt. A fedezeti ügylet megkötésekor a Csoport formálisan megjelöli és dokumentálja a fedezeti kapcsolatot, amelyre a Csoport a fedezeti elszámolást alkalmazni kívánja, valamint az ügylet megkötésének kockázatkezelési céljait és stratégiáját. A dokumentáció tartalmazza a fedezeti ügylet azonosítását, a kapcsolódó fedezett tételt vagy ügyletet, a fedezni kívánt kockázat jellegét és azt, hogy a gazdálkodó hogyan fogja mérni a fedezeti ügylet hatékonyságát a fedezett tétel valós értékében vagy pénzáramaiban létrejövő, a fedezett kockázatnak tulajdonítható változásoknak való kitettség ellentételezésében. Ezen fedezeti ügyletek várhatóan hatékonyak lesznek a pénzáram-változások ellentételezésének elérésében, és folyamatosan értékelésre kerülnek annak megállapítása érdekében, hogy a beszámolási időszak egész ideje alatt ténylegesen hatékonyak voltak-e.

A fedezeti elszámolás szigorú követelményeinek megfelelő fedezeti ügyletek elszámolása az alábbiak szerint történik: a cash flow fedezeti ügylet a pénzáramok változékonyságából eredő olyan kitettségnek a fedezése, amely egy mérlegben szereplő eszközzel vagy kötelezettséggel, vagy egy nagy valószínűséggel előre jelzett ügylettel kapcsolatos bizonyos kockázatnak tulajdonítható, és amely érintheti az eredményt. A fedezeti ügylet nyereségének vagy veszteségének hatékony része közvetlenül az egyéb átfogó jövedelemben, míg a nem hatékony része az eredménnyel szemben kerül elszámolásra, mint pénzügyi bevétel vagy ráfordítás.

Az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegeket akkor kell az eredménykimutatásban figyelembe venni, amikor a fedezett tranzakció az eredményre hatást gyakorol, például, amikor a fedezett pénzügyi bevétel vagy ráfordítás elszámolásra kerül, vagy az előre jelzett eladás vagy vásárlás megtörténik. Ha a fedezett ügylet egy nem pénzügyi eszköz vagy kötelezettség, a saját tőkében elszámolt összeget a nem pénzügyi eszköz vagy kötelezettség bekerülési értékében kell figyelembe venni.

Ha az előre jelzett ügylet várhatóan már nem fog bekövetkezni, a korábban az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegeket át kell sorolni az eredménybe. Ha a fedezeti ügylet lejár, eladásra kerül, megszűnik, lecserélés vagy átforgatás nélkül lehívásra kerül, vagy a fedezeti megjelölés visszavonásra kerül, a korábban az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegek az egyéb átfogó jövedelemben maradnak, amíg az előre jelzett ügylet bekövetkezik. Ha az előre jelzett ügylet várhatóan már nem fog bekövetkezni, ezeket az összegeket át kell sorolni az eredménybe.

14.1. Egyéb hosszú lejáratú eszközök

A Csoport Magyar Állammal szembeni, díjfizetés alól felmentett repülések költségtérítési igényéből származó követeléseit (a továbbiakban: felmentett repülések) a rövid és hosszú lejáratú eszközök között mutatja ki, az egyéb bevételekkel szemben. A Kormányhatározatban meghatározott fizetési határidő két év, ezért ezen követelések diszkontálásához a 2 éves állampapírhozamokat vettük alapul. A diszkontálás következtében elszámolt kamatbevétel 2017-ben 1.849 ezer HUF volt (2016-ban: 15.482 ezer HUF).

A felmentett repülésekből és garancia-kiterjesztésekből származó követelések évenkénti egyenlegének megbontása az alábbi:

adatok ezer HUF-ban		
	2017. december 31.	2016. december 31.
Felmentett repülés		
Honvédelmi Minisztérium	631 753	629 854
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	24 246	27 507
Külügyminisztérium	20 388	19 849
Felmentett repülés összesen	676 387	677 210
Éven belüli rész	340 001	318 846
Éven túli rész	336 386	358 364
Garancia kiterjesztés	43 861	39 332
Éven belüli rész	22 444	3 188
Éven túli rész	21 417	36 144
Éven belüli rész összesen	362 445	322 034
Éven túli rész összesen	357 803	394 508

A fennálló egyenlegből 2017 során 339.057 ezer HUF rendezésre került (2016-ban 421.398 ezer HUF). A felmentett repülések egyenlegében kimutatott, újonnan keletkezett tételek 2017-re, illetve 2016-ra az alábbiak szerint alakultak: 336.386 ezer HUF, illetve 358.364 ezer HUF.

Ezen a beszámoló soron kerül bemutatásra továbbá 21.417 ezer HUF értékben az immateriális javakhoz, tárgyi eszközökhöz 2017. év során vásárolt, több évre szóló garancia-kiterjesztések hosszú lejáratú része, amely nem számolható el az eszközök bekerülési értéke részeként.

14.2. Vevőkövetelések és egyéb forgóeszközök

Számviteli politika:

A vevőkövetelések és egyéb követelések bekerüléskor valós értéken kerülnek elszámolásra, mely értéket utóbb amortizált bekerülési értékre korrigálunk, csökkentve az értékvesztésként megképzett összeggel. Az értékvesztés megállapítására olyan objektív bizonyíték alapján kerül sor (például fizetéseképtelenség valószínűsége vagy az adós jelentős pénzügyi nehézségei, pénzbehajtás historikus adatai a késedelmes fizetésre), amely arra enged következtetni, hogy a Csoport nem lesz képes a teljes, a számla eredeti feltételeinek megfelelő összeget behajtani.

A légitársaságoktól származó vevőköveteléseket az EUROCONTROL Központi Útvonaldíj Irodája (CRCO) kezeli és hajtja be. A légtérhasználók aktív és fizetéseképtelen kategóriákba kerülnek besorolásra. A légtérhasználókról szerzett információk alapján a Csoport 100%-os értékvesztést számol el az EUROCONTROL által kétesnek minősített követelésekre. 2016-ban a Csoport által elszámolt értékvesztés aktív légitársaságok esetében 50%, illetve fizetéseképtelen légitársaságok esetében 75% volt. Amennyiben az értékvesztéseket a 2016. évi számviteli politika alapján képezte volna meg a Társaság, 185.700 ezer forinttal kisebb értékvesztés került volna elszámolásra.

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Vevőkövetelések	6 790 335	6 288 109
Követelések kapcsolt vállalkozással szemben	385	13 010
Értékvesztések	-692 089	-460 642
Összesen	6 098 631	5 840 477

A számlázási politikának megfelelően az átlagos vevői kintlévőség kéthónapnyi árbevételnek felel meg.

Kétes követelések értékvesztésének alakulása:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Egyenleg beszámolási időszak elején	460 642	451 625
Értékvesztések tárgyévi növekedése	261 388	56 123
Értékvesztések feloldása	-29 203	-44 712
Tárgyévi átértékelés hatása	-738	-2 394
Egyenleg beszámolási időszak végén	692 089	460 642

Vevői kintlévőségek korosítása:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Nem lejárt	5 757 361	5 418 082
3 hónapnál nem régebbi lejáratú	387 585	301 105
3-6 hónap között lejárt	44 018	17 087
6-12 hónap között lejárt	49 711	12 882
12 hónapnál régebbi	551 660	538 953
Összesen	6 790 335	6 288 109

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

Korosított értékvesztett és nem értékvesztett egyenlegek:

adatok ezer HUF-ban

2017	Összesen	Nem lejárt, nem értékvesztett	Nem lejárt, értékvesztett	Lejárt, nem értékvesztett	Lejárt, értékvesztett
Vevőkövetelések légitársaságoktól, en-route üzletág	5 502 309	4 651 577	16 189	340 621	493 922
Vevőkövetelések légitársaságoktól, terminál üzletág	993 864	883 859	1 024	3 051	105 930
Vevőkövetelések légitársaságoktól, Koszovó üzletág	204 850	178 344	772	14 819	10 915
Egyéb belföldi vevőkövetelések	66 982	3 265	0	379	63 338
Egyéb külföldi vevőkövetelések	22 330	22 330	0	0	0
Összesen	6 790 335	5 739 375	17 985	358 870	674 105

2016	Összesen	Nem lejárt, nem értékvesztett	Nem lejárt, értékvesztett	Lejárt, nem értékvesztett	Lejárt, értékvesztett
Vevőkövetelések légitársaságoktól, en-route üzletág	4 972 370	4 281 214	3 478	360 205	327 473
Vevőkövetelések légitársaságoktól, terminál üzletág	991 876	899 332	0	31 832	60 712
Vevőkövetelések légitársaságoktól, Koszovó üzletág	232 577	207 818	74	19 238	5 447
Egyéb belföldi vevőkövetelések	68 207	3 780	0	1 030	63 397
Egyéb külföldi vevőkövetelések	23 079	22 393	0	626	60
Összesen	6 288 109	5 414 537	3 552	412 931	457 089

A Koszovó üzletág esetében nincs hitelezési kockázat a teljes költségmegtérülési rendszer következtében, ami megengedi a kétes kintlévőségekből eredő ráfordítások elszámolását és az elszámolási egyenlegeken keresztül ezek egységdíjakban való figyelembe vételét.

Az egyéb forgóeszközök év végi egyenlegei a következőképpen alakultak:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Felmentett repülésekből keletkező követelés éven belüli része*	340 001	318 846
ÁFA-követelés	833 244	788 241
Cash-flow fedezeti ügyletek pozitív valós érték változása	61 052	36 140
TNC elszámolásból eredő, Eurocontrolal szembeni követelés	19 138	3 811
Egyéb követelések	97 425	50 098
Elszámolt értékvesztés	-1 376	-1 825
Egyéb követelések összesen	1 349 484	1 195 311
Lekötött betétek elhatárolt kamatbevétele	472	438
Elhatárolt bevétel kapott támogatásból	47 304	7 586
Egyéb elhatárolt bevétel	9 390	6 483
Bevételek időbeli elhatárolása összesen	57 166	14 507
Elhatárolt költségek szolgáltatásból	990 364	851 581
Költségek időbeli elhatárolása összesen	990 364	851 581
Egyéb forgóeszközök összesen	2 397 014	2 061 399

* A felmentett repülések követeléseiről további információt a 14.1-es kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

Az elhatárolt költségek között olyan költségek szerepelnek, melyek tárgyidőszakban kerültek számlázásra, de a következő időszakot terhelik. Ilyenek többek között a folyóirat előfizetések, on-line szolgáltatások, ingatlanok bérleti díjai, szoftvertámogatások, biztosítási díjak, tagdíjak.

14.3. Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, egyéb pénzügyi eszközök

A pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek esetében az év végi egyenlegek a következőképpen alakultak:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Pénztár összesen	1 243	995
Elszámolási betétszámla - HUF	1 042 053	305 013
Elszámolási betétszámla - deviza (EUR)	397 070	490 881
Lekötött betétek - HUF - 3 hónap alatti lejáráttal	4 400 000	2 200 000
Bankbetétek összesen	5 839 123	2 995 894
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek	5 840 366	2 996 889

Az egyéb pénzügyi eszközök év végi egyenlegei a következőképpen alakultak:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Lekötött betétek - HUF - éven túli lejáráttal	258 870	8 895
Befektetett pénzügyi eszközök	258 870	8 895
Lejáratig tartandó befektetések (állampapírok) egy éven túli lejáráttal	11 518 526	0
Hosszú lejáratú értékpapírok	11 518 526	0
Értékesíthető pénzügyi eszközök (állampapírok) 3 hónap feletti lejáráttal	10 479 074	21 297 669
Lejáratig tartandó befektetések (állampapírok) egy éven belüli lejáráttal	1 973 199	0
Rövid lejáratú értékpapírok	12 452 273	21 297 669

A Magyar Állam által kibocsátott diszkont kincstárjegyek és államkötvények 2016-ban, kezdeti megjelenítéskor az értékesíthető pénzügyi eszközök kategóriába kerültek besorolásra. Év végén az egyéb átfogó eredményben elszámolt veszteség összege 14.755 ezer HUF volt 2017-ben, míg 49.525 ezer HUF nyereség volt 2016-ban. A 2017-ben vásárolt diszkont kincstárjegyek és államkötvények, bekerüléskor a lejáratig tartott pénzügyi eszközök közé kerültek besorolásra.

14.4. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

A fordulónapokon az alábbiak szerint alakultak az egyenlegek:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Kapott támogatások - hosszú lejáratú kötelezettség*	1 199 790	1 401 138
Közös vezetésű vállalattal szembeni hosszú lejáratú kötelezettség	4 112	4 124
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	22 544	21 025
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	1 226 446	1 426 287

* A kapott támogatásokkal kapcsolatos rövid lejáratú kötelezettségeket a 14.5-ös számú kiegészítő megjegyzés alatt mutatjuk be.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

14.5. Szállítói és egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

A szállítói kötelezettségek korosítása az alábbiak szerint alakult:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Nem lejárt	2 771 765	1 692 101
Lejárt, éven belüli	1 813	8 380
Lejárt, 1 és 5 év között	2 140	2 233
Szállítói tartozások összesen	2 775 718	1 702 714

A Csoport szállítói tartozásait fizetési határidőn belül rendezi, és nem volt jelentős lejárt tartozása 2017. december 31-én, illetve 2016. december 31-én. A bemutatott periódusok lejárt tartozásainak többsége olyan novemberi, illetve decemberi számla, amit a Csoport a következő év elején kifizetett.

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Szállítói tartozások - belföldi	1 254 264	1 074 598
Szállítói tartozások - külföldi	1 296 892	524 021
Kapcsolt vállalatokkal szembeni kötelezettségek	224 562	104 095
Szállítói tartozások összesen	2 775 718	1 702 714

A Csoport az összes kapcsolt félként besorolt nyitott szállítói egyenleg elkülönítését és kapcsolt féllel szembeni kötelezettségként való bemutatását választotta.

A kapcsolt felekkel szembeni tranzakciókat a 17-es számú kiegészítő megjegyzésben mutatjuk be.

Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek egyenlege az alábbiak szerint alakult:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Folyósított támogatás előlegek*	413 521	125 161
Cash-flow fedezeti ügyletek negatív valós érték változása (veszteség)**	107 913	81 807
Magánnyugdíjpénztárakkal és nyugdíjpénztárakkal szembeni kötelezettség	379 309	423 645
Társadalombiztosítási kötelezettségek	319 520	290 916
Személyi jövedelemadó kötelezettség	260 499	237 683
Különböző hatóságokkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	149 997	25 014
Kutatás-mentési tevékenységből eredő rövid lejáratú kötelezettség	124 410	0
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	62 711	52 581
Egyéb kötelezettségek összesen	1 817 880	1 236 807
Kapott támogatások - rövid lejáratú rész*	321 370	311 020
Egyéb halasztott bevételek	1 338	886
Halasztott bevételek összesen	322 708	311 906
Teljesített, nem számlázott szolgáltatások összesen	120 993	175 043
Elhatárolt költségek összesen	120 993	175 043
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	2 261 581	1 723 756

* A kapott támogatásokkal kapcsolatos hosszú lejáratú kötelezettségeket a 14.4-es kiegészítő megjegyzés alatt mutatjuk be.

** A cash-flow fedezeti ügyletek valós érték változását a 14.6-os, illetve a 14.7-es kiegészítő megjegyzés tartalmazza.

14.6. Cash flow fedezeti ügyletek

A cash flow fedezeti ügyletként megjelölt, egyéb átfogó eredmény valós értékelési tartalékában elszámolt nyitott tranzakciók valós értéke az alábbi volt.

adatok ezer HUF-ban

Derivatív pénzügyi instrumentumok valós értéke	2017. december 31.	2016. december 31.
Egyéb forgóeszközök		
Derivatív pénzügyi instrumentumok megjelölt fedezeti kapcsolatban		
Cash-flow fedezeti ügyletek pozitív valós értéke	61 052	36 140
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		
Derivatív pénzügyi instrumentumok megjelölt fedezeti kapcsolatban		
Cash-flow fedezeti ügyletek negatív valós értéke	107 913	81 807

A jelentős árfolyam-kitettséget jelentő várható devizás cash flowk határidős ügyletek kötésével kerülnek fedezésre. A nyitott forward szerződések valós érték változásait a Csoport az egyéb forgóeszközök, illetve az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek között jeleníti meg a mérlegében.

14.7. Pénzügyi kockázatkezelési politika

A pénzügyi kockázatkezelés célja, hogy a kockázatokat az operatív és a finanszírozási tevékenységeken keresztül folyamatosan csökkentse.

A mérleg a bemutatott időpontokban a következő pénzügyi eszköz és kötelezettség kategóriákat tartalmazta:

a) Pénzügyi instrumentumok valós értéke:

Pénzügyi eszközök:

adatok ezer HUF-ban

	Kölcsönök és követelések	Lejáratig tartandó befektetések	Értékesít- hető pénzügyi eszközök	Derivatív pénzügyi instrumentum ok	Összesen könyv- szerinti értéken	Összesen valós értéken
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	357 803	0	0	0	357 803	357 803
Vevőkövetelések	6 098 631	0	0	0	6 098 631	6 098 631
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	0	0	61 052	61 052	61 052
Lekötött betétek - HUF - 3 hónapon túli lejáratl	258 870	0	0	0	258 870	258 870
Állampapírok 3 hónap feletti lejáratl	0	13 491 725	10 479 074	0	23 970 799	23 851 201
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni követelések	359 139	0	0	0	359 139	359 139
Készpénz és pénzeszköz egyenértékesek	5 840 366	0	0	0	5 840 366	5 840 366
Összesen, 2017. december 31.	12 914 809	13 491 725	10 479 074	61 052	36 946 660	36 827 062
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	394 508	0	0	0	394 508	394 508
Vevőkövetelések	5 840 477	0	0	0	5 840 477	5 840 477
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	0	0	36 140	36 140	36 140
Lekötött betétek - HUF - 3 hónapon túli lejáratl	8 895	0	0	0	8 895	8 895
Állampapírok 3 hónap feletti lejáratl	0	0	21 297 669	0	21 297 669	21 297 669
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal	322 657	0	0	0	322 657	322 657
Készpénz és pénzeszköz egyenértékesek	2 996 889	0	0	0	2 996 889	2 996 889
Összesen, 2016. december 31.	9 563 426	0	21 297 669	36 140	30 897 235	30 897 235

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
 2017. DECEMBER 31.

Minden pénzügyi eszköz jelzálog- és tehermentes.

Pénzügyi kötelezettségek:

adatok ezer HUF-ban

	Pénzügyi kötelezettségek amortizált bekerülési értéken	Derivatív pénzügyi instrumentumok	Összesen könyv szerinti értéken	Összesen valós értéken
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	26 656	0	26 656	26 656
Szállítói tartozások	2 775 718	0	2 775 718	2 775 718
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	107 913	107 913	107 913
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni követelések	136 478	0	136 478	136 478
Összesen, 2017. december 31-én	2 938 852	107 913	3 046 765	3 046 765
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	25 149	0	25 149	25 149
Szállítói tartozások	1 702 714	0	1 702 714	1 702 714
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	81 807	81 807	81 807
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni követelések	2 710	0	2 710	2 710
Összesen, 2016. december 31-én	1 730 573	81 807	1 812 380	1 812 380

Az Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek sor nem tartalmazza a kapott támogatásokat; továbbá az „egyéb rövid lejáratú eszköz”, valamint „egyéb rövid lejáratú kötelezettség” sorok nem tartalmaznak adókat és aktív-, passzív elhatárolásokat - mindezek a 14.5-ös kiegészítő megjegyzések alatt kerültek bemutatásra.

Az értékvesztéssel csökkentett vevőkövetelések, valamint a szállítók értéke – rövid lejáratuk miatt – a valós értéküket közelítik meg.

A pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, valamint a lekötött bankbetétek, a 3 hónapon belüli lejáratú rendeltetési diszkontkincstárjegyek és az egyéb rövid távú eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értékei közelítik valós értéküket a beszámoló fordulónapján a rövid lejárat következtében.

Egyéb hosszú lejáratú pénzügyi eszközök:

Egyéb, állami szervekkel szemben követelt hosszú lejáratú eszközökről a 14.1-es számú kiegészítő megjegyzésnél írtunk részletesen. A diszkontáláshoz kockázatmentes kamatlábat használt a Csoport (állami kötvények hozamgörbéiből származtatott zero kupon ráták az Államadósság Kezelő Központ Zrt. honlapján közölt értékekben – www.akk.hu).

Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek:

A kapcsolt felekkel szembeni kötelezettségek 17-es megjegyzés alatt közölt könyv szerinti értéke közelít a valós értékéhez. A 2017. december 31-ei egyenleg hasonlóan a 2016. december 31-ei egyenleghez nagyrészt garanciális szállítói kifizetés visszatartásokból származó kötelezettség, melynek valós értéke diszkontált cash-flow módszerrel került megállapításra a lentebb bemutatott adatokat felhasználva.

Deviza forward ügyletek valós értéke:

A deviza forward ügyletek valós értéke a tranzakciók nem realizált, év végi átváltási árfolyamokra való ártérítésként következésképpen keletkezett, várhatóan egy éven belül realizálandó nyereségét vagy veszteségét mutatja. A használt valós értékek a partner bankok által kalkulált mark-to-market értékelés során alkalmazottakkal megegyezők.

Értékesíthető pénzügyi eszközök valós értéke:

A használt valós értékeket a partner bankok szolgáltatják; ezek nem módosított árakat, azaz ajánlati árakat képviselnek, amelyek az eszköz aktív piacának 2017. december 31-es, illetve 2016. december 31-es jegyzései alapján kerültek meghatározásra.

A pénzügyi eszközök egyike sem került átvezetésre az egyes kategóriák között a bemutatott beszámolási periódusok alatt.

Valós érték hierarchia

A használt valós értékek 1-től 3-as szintű kategóriákba sorolhatóak, attól függően, hogy a valós érték meghatározása milyen mértékben megfigyelhető inputokon alapul.

- 1. szint: Azonos eszközök vagy kötelezettségek aktív piacon jegyzett (nem módosított) árfolyama.
- 2. szint: Olyan értékelési technika, amelynél minden lényeges input az eszközökre vagy a kötelezettségekre közvetlenül (mint árfolyam) vagy közvetve (mint származtatott árfolyam) megállapítható.
- 3. szint: Olyan alapadat, mely nem piacon megfigyelhető információon alapul.

A kölcsönök és követelések és a pénzügyi kötelezettségek valós értéke 3. szintű információk alapján került meghatározásra diszkontált cash flow módszer alkalmazásával, amennyiben utóbbi releváns. A becsült pénzáramok az adott szerződéseken alapulnak, míg a diszkontráták kockázat mentes, adózás előtti ráták (állami kötvények hozamgörbéiből származtatott zéró kupon ráták). A devizában denominált pénzügyi instrumentumok a Magyar Nemzeti Bank árfolyamai alapján kerültek átváltásra.

A Csoport nem rendelkezik olyan valós értéken értékelt eszközzel vagy kötelezettséggel, amelynek valós értéke 3. szintű információk alapján került meghatározásra.

A HungaroControlnak 2-es szintű piaci árakból származtatott valós értéken értékelt eszközei voltak. A derivatív ügyletek esetében használt valós értékek a bankoktól kapott havi mark-to-market értékekkel megegyezők.

Az értékesíthető pénzügyi eszközök, illetve a 2017-ben a lejáratig tartandó befektetések a Magyar Állam által kibocsátott, 3 hónapnál hosszabb, de éven belüli lejáratúval rendelkező, megfelelő kategóriába besorolt diszkontkincstárjegyek, illetve éven túli lejáratúval rendelkező államkötvények. A használt valós értékeket a partner bankok szolgáltatják; ezek nem módosított árakat, azaz ajánlati árakat képviselnek, amelyek az eszköz aktív piacának 2017. és 2016. december 31-es jegyzései alapján kerültek meghatározásra.

Nem került sor átsorolásokra az 1-es és 2-es szintű pénzügyi instrumentumok között.

b) Pénzügyi kockázatok kezelése

A Csoport a működésével kapcsolatos pénzügyi kockázatokat nyomon követi és menedzseli. A Csoport szabályzatai és működési keretei egyértelműek. A Felügyelőbizottság látja el a felügyeleti funkciót a Csoport felett. A treasury funkció nem profit centerként működik; spekulatív célú tranzakciók nem

megengedettek. A Csoport tevékenységéből eredő elsődleges pénzügyi kockázatok a piaci- (beleértve az árfolyam-, kamat- és inflációs kockázatokat), hitelezési- és likviditási kockázatok.

Piaci kockázat:

A Csoport tevékenységén keresztül elsősorban a deviza árfolyamok-, kamatlábak-, valamint inflációs ráták változásából eredő pénzügyi kockázatoknak van kitéve. A léginavigációs szolgáltatás nyújtásából eredően a Csoport speciális kockázattal is rendelkezik. Ezek a kockázatok és azok kezelési módszerei a lentiekben kerülnek bemutatásra.

Árfolyamkockázat kezelése

A Csoport árfolyamkockázatnak való kitétsége és kockázata a devizában befolyó árbevételével, illetve a devizás kifizetéseivel kapcsolatban lép fel.

A légiforgalmi irányítás díjbevétele képviseli a Csoport árbevételének 98,77%-át (2016: 99,29%). Az en-route és terminál szegmensekben – a teljesítményterv rendszerében – az árfolyamkockázatot a Csoport viseli. A légiforgalmi irányítási szolgáltatásokért felszámított díjak forintban rögzítettek, viszont euróban kerülnek számlázásra. A használt átváltási árfolyam a számlázási periódust megelőző hónap ('t-1') napi záró Reuters-árfolyamainak átlaga. Annak a kockázatnak a csökkentésére, miszerint az HUF/EUR árfolyam az egységdíjak meghatározásának időszaka ('t-1' hónap átlaga) és az összegek HungaroControlhoz történő befolyásának időpontja ('t+2' hónap) között változik, a Csoport deviza forward ügyleteket köt. A Csoport en route és terminál árbevételéből származó várt cash-flowját fedezi a devizás kockázatkezelési szabályzatban meghatározott limitek alapján.

A koszovói légtér feletti légi irányítási szolgáltatás esetében a díjak szerb dinárban kerülnek meghatározásra. Ez a bevétel nem kerül fedezésre, mivel azonban az árbevétel relatív kis részét teszi ki (2017: 3,68%, 2016: 4,80%), nem képvisel jelentős árfolyam kockázatnak való kitétséget. Továbbá, a Koszovó szegmens esetében, a teljes költségmegtérítéssel rendszer következtében, az árfolyamok változásából adódó kockázat áthárítható a légitársaságokra, mivel az árfolyamdifferenciák az egyes költségalkotók részét képezik.

A Csoport szintén fedezi a jelentős devizás kitétséget jelentő biztos kötelezettségvállalásból származó devizás kifizetéseit, valamint az egyéb devizás kitétséget jelentő cash flowkat.

A devizában denominált vevőkövetelések összege meghaladja a devizában denominált szállítók egyenlegét. A Csoport devizában denominált pénzügyi eszközeinek és kötelezettségeinek bemutatott könyv szerinti értéke az alábbiak szerint alakult:

	Év végi átváltási árfolyamok		Devizában denominált eszközök (adott deviza)		Devizában denominált eszközök (ezer forint)	
	2017. december	2016. december	2017. december	2016. december	2017. december	2016. december
EUR	310,14	311,02	21 210 053	20 385 876	6 578 086	6 340 415
USD	258,82	293,69	57	18	15	5
GBP	349,48	424,68	415	1 232	145	523

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

	Év végi átváltási árfolyamok		Devizában denominált kötelezettségek (adott deviza)		Devizában denominált kötelezettségek (ezer forint)	
	2017. december	2016. december	2017. december	2016. december	2017. december	2016. december
EUR	310,14	311,02	5 659 937	2 153 832	1 755 373	669 885
USD	258,82	293,69	274	6 924	71	2 034
GBP	349,48	424,68	0	0	0	0

Az eszközök pénzeszközöket, és pénzeszköz egyenértékeseket, vevői követeléseket, valamint egyéb rövid lejáratú követeléseket tartalmaznak. A bemutatott kötelezettségek szállítói kötelezettségekből és egyéb rövid lejáratú kötelezettségekből állnak.

Deviza forward ügyletek

A jelentős devizás árfolyam-kitettséget jelentő várt cashflowkat a Csoport határidős ügyletekkel, deviza forward ügyletekkel fedezi. A Csoport ezen ügyleteket cash-flow fedezeti ügyletként jelöli meg. A fedezeti ügyletek célja a biztos kötelezettségből származó cash flowk (bevételek és kiadások) forint értékének biztosítása.

Év végén az alábbi nyitott ügyletekkel rendelkezett a Csoport:

adatok ezer HUF-ban							
2017. december 31.	Deviza	Deviza összege	Forint érték	Várt Nyeresség (+) Veszteség (-) Értékelési tartalék	Eredménykimutatással szemben elszámolt nem hatékony rész	Pénzügyi eredmény részeként elszámolt swap pontokból számított kamatbevétel	
Árbevétel fedezése (EUR eladás)	EUR	-23 965 674,21	-7 468 931	33 327	-1	-1 805	
Szállítói fedezések (EUR vétel)	EUR	13 052 104,00	4 071 708	-2 808	-7 113	0	
Szállítói fedezések (USD vétel)	USD	3 732 750,00	1 014 574	-63 803	0	0	
Cash-flow fedezeti célú származékos ügyletek			-2 382 650	-33 284	-7114	-1 805	
2016. december 31.	Deviza	Deviza összege	Forint érték	Várt Nyeresség (+) Veszteség (-) Értékelési tartalék	Eredménykimutatással szemben elszámolt nem hatékony rész	Pénzügyi eredmény részeként elszámolt swap pontokból számított kamatbevétel	
Árbevétel fedezése (EUR eladás)	EUR	-23 153 441,12	-7 174 541	-31 231	-159	7 190	
Szállítói fedezések (EUR vétel)	EUR	9 985 063,00	3 166 354	-40 858	-588	0	
Szállítói fedezések (USD vétel)	USD	3 327 100,00	949 099	19 979	0	0	
Cash-flow fedezeti célú származékos ügyletek			-3 059 088	-52 110	-747	7 190	

A fenti, előrejelzett tranzakciók között nincs olyan, melynek bekövetkezése nem várható a jövőben. A határidős ügyletek lejáratakor az értékelési tartalékban felhalmozott valós értékelési különbözeti összegek az eredménykimutatásban elszámolásra kerülnek.

A következő összegek kerültek elszámolásra az eredménykimutatásban a 2017-es, illetve 2016-os pénzügyi évek során:

adatok ezer HUF-ban		
Átfogó eredménnyel szemben, derivatív pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatosan elszámolt tételek	2017. december 31.	2016. december 31.
Értékelési tartalékból árbevételbe átsorolt tételek (- veszteség/ + nyereség)	-84 374	64 290
Fedezett vevőköveteléseken keletkezett, árbevételben elszámolt árfolyamdifferenciák (- veszteség/ + nyereség)	8 137	-65 852
Cash-flow fedezeti ügyletek pénzügyi eredményben elszámolt nem hatékony része (- veszteség/ + nyereség)	27 596	12 712
Eredménykimutatással szemben, pénzügyi eredményben elszámolt kamatok (kapott swap pontok)	31 237	95 697
Nyeresség (+)/veszteség (-) összesen cash-flow hedge tranzakciókból	-17 404	106 847
Nyitott cash-flow fedezeti ügyletek egyéb átfogó eredményben elszámolt valós érték változása (valós értékelési tartalék év végi egyenlege)	-33 285	-52 111
Cash-flow fedezeti ügyletek teljes eredménye tőkében	-50 689	54 736

Év végén az egyéb átfogó eredményben elszámolt nyereség összege 18.826 ezer HUF volt 2017-ben, míg 27.809 ezer HUF veszteség volt 2016-ban.

Mérlegtételek árfolyam érzékenysége

A Csoport euróval szembeni kitettsége az árbevétel és a vevőkövetelések euróban számlázott egyenlegeinek esetében a legjelentősebb, ezért az elvégzett érzékenységvizsgálat erre a devizára összpontosít.

A következő tábla a Csoport érzékenységét mutatja a forint euróval szembeni értékében bekövetkezett 3 százalékos növekedése vagy csökkenése esetén. A Csoport az euró elmúlt öt évben történő elmozdulásai alapján arra a következtetésre jutott, hogy egy 3 százalékos érzékenységi ráta ésszerűen lehetséges változást képvisel, és megfelelő benchmarkot szolgáltat a HUF-val szembeni EUR-rátákhoz. A lentiekben pozitívként feltüntetett számok az eredményben és tőkében való növekedést jelzik, míg a negatív értékek a tőke és eredmény csökkenését jelentik. Az euró forinttal szembeni 3%-os leértékelődése az ugyanilyen mértékű felértékelődéssel szemben azonos, viszont ellentétes irányú változást eredményez a tőkében, eredményben.

A mérlegtételek érzékenységvizsgálata kiterjed az EUR-ban denominált pénzeszközökre, vevői követelésekre, szállítói tartozásokra, egyéb követelésekre, -kötelezettségekre és a fedezeti ügyletekre. Ezek év végi átváltási értékét módosítjuk az EUR fordulónapi árfolyamában bekövetkezett 3%-os változással. A fordulónapi eredményre, tőkére gyakorolt hatást mutatjuk be, feltételezve, hogy az ésszerűen lehetséges, adott kockázati faktorból eredő változás ekkor következett be.

adatok ezer HUF-ban

	EUR/HUF	Eszközök (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Kötelezettségek (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Adózás előtti eredményre és tőkére gyakorolt hatása (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Tőkére gyakorolt hatás (%)
2017. év					
103%	319,44	197 343	-52 661	144 681	0,5%
100%	310,14	0	0	0	
97%	300,84	-197 343	52 661	-144 681	-0,5%
2016. év					
103%	320,35	190 212	-20 097	170 116	0,7%
100%	311,02	0	0	0	
97%	301,69	-190 212	20 097	-170 116	-0,7%

Deviza forward ügyletek nélkül a forint euróval szembeni 3%-os leértékelődése 0,5%-os növekedést okozna 2017. december 31-én az EUR-ban denominált tételek nettó pozíciójának egyenlegében, azaz az eredménytartalékban és a pénzügyi eredményben (2016. év viszonylatában ugyanez az érték 0,7% lenne) – minden egyéb tényezőt változatlanul feltételezve. Ez azt jelenti, hogy a Csoport kitettsége az EUR-val szemben jelentős, és a pénzügyi eredmény viszonylag érzékeny a HUF/EUR ráta változására.

Egy hasonló vizsgálat a rátákban 5%-os változást feltételezve 0,8% változást okozna az eredménytartalékban 2017-re, és 1,2%-ot 2016-ra.

Hasonló feltételezések a lenti valós érték változásokat eredményeznék az év végén nyitott derivatív ügyletek esetében.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

adatok ezer HUF-ban

	EUR/HUF	Adózás előtti eredményre gyakorolt hatás (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Tőkére gyakorolt hatás (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő
2017. év			
103%	319,44	-413	-364 161
100%	310,14	0	0
97%	300,84	413	364 368
2016. év			
103%	320,35	-437	-358 858
100%	311,02	0	0
97%	301,69	394	335 902

A következő táblázat egy feltételezett felértékelődés, illetve leértékelődés vevői követelésekre tett hatását mutatja, figyelembe véve a fedezeti értékelési tartalék egyenlegének változását is, azonos elmozdulásokat feltételezve mindkét egyenleg esetében.

adatok ezer HUF-ban

	EUR/HUF	Vevőkövet- elések (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Adózás előtti eredményre és tőkére gyakorolt hatása (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Tőkére gyakorolt hatás fedezeti ügylet értékelési tartalékkal (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő
2017. év				
103%	319,44	6 277 658	182 844	-39 997
100%	310,14	6 094 814	0	0
97%	300,84	5 911 970	-182 844	39 997
2016. év				
103%	320,35	6 010 488	175 063	-51 989
100%	311,02	5 835 425	0	0
97%	301,69	5 660 362	-175 063	29 124

Év végi átértékelés

A mérlegben lévő devizás tételek év végi átértékelésének eredménye 16.468 ezer HUF veszteség volt 2017. év végén (2016: 3.830 ezer HUF veszteség).

Kamatláb kockázat kezelése

Kamatozó követelésekből és kötelezettségekből eredő kamatláb kockázat

A Csoport jelentős készpénztöbbséggel rendelkezik, amit fix kamatozású banki lekötésekbe, illetve diszkontkincstárjegyekbe, államkötvényekbe fektetett be.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

A Csoport fő célja, hogy likviditását biztosítsa; a szabad pénzállomány hozamszerzés céljából való befektetése másodlagos cél. Ezért a megengedett befektetési formák a forintos vagy devizás, maximum egy éves lejáratú banki lekötések, diszkontkincstárjegyek és a Magyar Állam által kibocsátott államkötvények, vagy a Magyar Központi Bank által kibocsátott pénzügyi instrumentumok. Így a Csoport pénzügyi eszközökön keresztüli kitettsége a kamatlábak változásával szemben korlátozott.

A Csoport szándéka szerint lekötött bankbetéteit olyan intézményeknél helyezi el, melyek hosszú távú hitelminősítésük alapján magas besorolást értek el. A Magyar Állam által kibocsátott diszkontkincstárjegyek és államkötvények hitelbesorolása megegyezik az országkockázattal, amit a Standard & Poor's 2017 augusztusban BBB-⁻ra, azaz befektetésre ajánlott státuszúnak értékelt. A lekötött betétek egy intézménynél elhelyezett lehetséges mértéke 30%-ban maximalizált az adott pénzügyi döntés meghozatalának pillanatában. A 30%-os limit 50%-ra módosul, amennyiben a Csoport pénzeszközeinek volumene nem éri el a 6 milliárd forintot.

A kockázati kitettséget a Csoport az alábbi súlyokkal állapítja meg: bankbetétek 100%, kivéve, az olyan befektetési partnernél, konkrét likviditási céllal elhelyezett pénzeszközöket, ahol az eredeti (lekötéskori) futamidő nem több 5 munkanapnál (ide értve a lekötetlen, folyószámlán tartott pénzeszközöket is), mivel ilyen esetekben a kockázati súly 0%. A befektetési partnerrel kötött határidős ügyletek kockázati súlya 10% az ügylet nominális (forintban leszállítandó) értékére vetítve. A befektetési partnernél vezetett értékpapírszámlán tartott állampapírok kockázati súlya 50%.

A Csoport kamatozó lekötött betétállományának szerkezete az alábbiak szerint alakult:

	2017	2016
Éves kamatláb	Betét összege	Betét összege
Forint alapú betétek	ezer HUF	ezer HUF
< 1%	4 650 000	2 200 000
1% - 2%	0	0
2% - 3%	0	0
3% - 4%	0	0
4% - 5%	0	0
Összesen	4 650 000	2 200 000
EUR alapú betétek	EUR	EUR
< 0,5%	28 600	28 600
0,5 % - 1%	0	0
1%	0	0
1% - 2%	0	0
Összesen	28 600	28 600

A tábla befektetési a piacon elérhető kamatlábak csökkenését mutatják.

A Csoport nem rendelkezik hitellel, hitelkerettel, vagy bármilyen kamatozó pénzügyi kötelezettséggel.

A Csoport kamatláb változásra érzékenységi vizsgálatot nem végzett, mivel a fenti eszközök egyike sem változó kamatozású. A Csoport nem birtokol egyéb változó kamatozású eszközt.

Kamatlábckockázat egyéb forrásból

A Csoport kamatlábak változásából eredő kitettsége a Koszovó üzletágban, illetve annak árbevételén keresztül jelentkezik leginkább, ahol teljes költségmegtérítéses elszámolási rendszer van érvényben. Ezen üzletág eredményét elsősorban a tőkeköltség határozza meg (lekötött tőke hozama) – kalkulációjának alapjául a kockázatmentes, 10 éves lejáratú magyar állampapírok hozama szolgál és a légitársaságok által megtérítendő költségalap részét képezi.

Az en-route üzletág esetében érvényben lévő teljesítmény rendszer lehetővé teszi a kockázatmentes kamatláb felett kockázati prémium érvényesítését a költségalapban szereplő tőkeköltség kalkulációja során (Magyarországon az átrepülő üzletág esetében ez 2,4%; a terminálnavigációs díjak tekintetében, mivel a forgalmi kockázatot a Társaság nem vállalja, csak a költségkockázat vállalás miatt volt lehetőség kockázati prémium beépítésére a tőkeköltség számításánál 1%-os mértékben). Ez a teljes, 2015-2019-es referencia periódusra előre meghatározásra került, így a perióduson belüli kamatlábak alakulása eltérhet a tényleges tőkeköltségben érvényesített összegtől, az adott üzletág eredményességére azonban nem lehet hatással. Ugyanakkor a tőkeköltség kalkulációjához használt nettó eszközállomány részeként nem megengedett a kamatozó eszközök figyelembe vétele, így a Csoport befektetési tevékenysége hatással van az üzletág profitabilitására. Ebből adódóan a Csoport kamatlábak elmozdulásából adódó kockázatnak való kitettsége nagymértékű lehet, amennyiben nagy összegű, kamatozó eszközöket birtokol.

Inflációs kockázat kezelése

A teljesítményrendszer alapján az inflációs ráta változásából eredő kockázatot a légitársaságok viselik (en-route szegmens). A Koszovó üzletág teljes költségmegtérítéses rendszerben működik, ahol minden kockázat (az inflációs kockázatot is beleértve) áthárul a légitársaságokra, habár csak hosszú távon - két év után ($n+2$. periódus) - érvényesíthetőek a díjakon keresztül.

Az inflációs kockázat kezelésének módja, hogy a Csoport törekszik a költségek minél nagyobb körének alakulását a tényleges inflációhoz igazítani. Ennek érdekében a Társaság a költségelemek közül a legnagyobb arányt képviselő személyi juttatások jelentős részét bérmegállapodások formájában az inflációhoz kötötte.

A Csoport nem rendelkezik olyan pénzügyi eszközzel vagy kötelezettséggel, amelyek értéke az inflációs ráta esetleges változásának hatására módosulna és jelentősen befolyásolná a tőke egyenlegét, illetve az adott évi eredményt.

Hitelezési kockázat kezelése

Hitelezési kockázat akkor keletkezik, ha egy szerződéses partner kötelezettségei nemteljesítésével pénzügyi veszteséget okoz a Csoportnak. A Csoport hitelezési kockázatnak való kitettsége a vevő nemfizetésének kockázatából adódik, továbbá olyan hitelintézetek csődjének kockázatából, ahol pénzállomány került elhelyezésre vagy befektetésre, vagy derivatív ügylet került megkötésre.

A Koszovó üzletágon belül azon kockázat pénzügyi hatása, hogy egy üzleti partner szerződéses kötelezettségét nem teljesíti, gyakorlatilag nulla, abból kifolyólag, hogy az elszámolt értékvesztések, leírások költségalapban elszámolható költségnek minősülnek (így a díjakon keresztül érvényesíthetőek) a teljes költségmegtérítés rendszerében.

Ezzel szemben az átrepülő és terminál üzletágban a teljesítményrendszer keretein belül a vevő-nem-fizetés kockázatát már a Társaság viseli.

A követelések lejárat szerinti megbontását, illetve az elszámolt értékvesztések egyenlegeit a 14.2-es számú megjegyzésnél mutatjuk be. Az ott bemutatott táblázatok összefoglalják a Csoport hitelezési kockázatát.

A vezetőség úgy véli, hogy a Csoport egyik vevőjétől sem függ jelentősen, így nincsen jelentős követelés kockázat koncentrációja.

Likviditási kockázat kezelése

A Csoportnál a likviditási kockázat kezelése kiterjed a kellő mennyiségű pénzeszköz-tartalék fenntartására; a tényleges és tervezett cash-flowk monitorozására; valamint annak biztosítására, hogy a megfelelő forrásból származó, lejáratú és versenyképes árú fedezet álljon rendelkezésre a felmerülő likviditási igényhez mérten. A Csoport nem rendelkezik külső adóssággal, likviditási helyzete stabil.

A likviditási kockázat hatékonyan kezelhető a költségalapon keresztül (a Koszovó üzletág esetében, illetve korlátozott számú esetben a teljesítményrendszer keretein belül is); lehetőség van továbbá a díjak év közbeni módosítására, amennyiben szükségessé válik, illetve külső forrás bevonására.

A likviditási kockázatot főképp a forgalom alakulása befolyásolja: amennyiben a forgalom jelentősen elmarad a várt szinttől, úgy adott üzleti évben alulfinanszírozás alakulhat ki. Ez azonban a Terminál és Koszovó üzletágakban tárgyévet követő második évben (n. periódus + 2) a díjakon keresztül érvényesíthető, így ezeknél az üzletágaknál a Csoportnak lényegében nincs forgalmi kockázata, likviditási azonban igen. Az en-route üzletágban, a teljesítményrendszer keretén belül, a Csoport forgalmi kockázata maximum az árbevétel 4,4%-a, azonban sávós módon oszlik meg: a forgalom tervezhez képesti ± 0 -2%-os eltérése esetén, a Csoport a forgalom változás teljes hatását viseli; míg a forgalom 2-10% közötti elmozdulása esetén a 2%-os elmozdulás feletti rész 30%-át viseli csupán a Csoport. 10% felett minden további hatás a légtérhasználókat terheli. A tervezettet meghaladó forgalom a Társaság eredményességét javítja. A tervtől elmaradó forgalom rontaná az eredményességet, azonban ennek ellensúlyozására jogosult a Csoport magasabb tőke költség felszámítására.

Ettől függetlenül a forgalmi változás közvetlen likviditási hatását a Csoportnak kezelnie kell, mivel a légitársaságokra eső rész legelőször az üzleti évet követő második évben érvényesíthető.

A terminálnavigációs üzletágban a forgalom tervtől való elmaradásának kockázata 2016 és 2017 években sem befolyásolta a Társaság eredményességét, mivel a forgalmi kockázatmegosztás alól ez az üzletág mentesül, mivel a vonatkozó EU rendelet erre lehetőséget adott a kisebb forgalmú repterek esetében.

A teljesítményrendszerben a tervezettnél nagyobb költségek általában nem háríthatóak át a légtér felhasználókra. A légitársaságokra való áterhelés lehetősége kizárólag a nem kontrollálható költségek esetében áll fenn, de ennek érvényesítése hosszú időtávot ölel fel (az első referencia periódusra vonatkozóan először a 2016-2017-es időszakban téríthető meg a felhasználókkal).

Léginavigációs szolgáltatás nyújtásából eredő kockázatok:

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 69. §-ának (1) bekezdése szerint (a Magyarországon nyújtott szolgáltatások esetében), valamint a 2013. évi CCXLVIII. törvény, továbbá az 510/2013. számú kormányrendelet 3. paragrafusa értelmében (Koszovó légtérben nyújtott szolgáltatásnál) légiforgalmi irányítói tevékenység ellátásához felelősségbiztosítási fedezet megléte kötelező. A Csoport minden bemutatott év esetében teljesítette ezt a kritériumot.

Pénzügyi kötelezettségek lejárat szerinti szerkezete

A lenti táblázat a nem derivatív pénzügyi instrumentumok lejárat szerkezetét mutatja be 2017., illetve 2016. december 31-én, a szerződés szerinti kifizetések nem diszkontált értékeit alapul véve. A táblázat elkészítésénél az a dátum került figyelembe vételre, amikor a visszafizetés a Csoporttól legkorábban követelhető.

adatok ezer HUF-ban

Lejárt	1 éven belül esedékes	1 és 5 éven belül esedékes	5 éven túl esedékes	Összesen
2017. december 31.				
Szállítói tartozások	3 953	2 771 765	0	2 775 718
Egyéb kötelezettségek	0	136 478	0	136 478
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	22 544	26 656
Összesen	3 953	2 908 243	22 544	2 938 852
2016. december 31.				
Szállítói tartozások	10 613	1 692 101	0	1 702 714
Egyéb kötelezettségek	0	2 710	0	2 710
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	21 025	25 149
Összesen	10 613	1 694 811	21 025	1 730 573

15. Céltartalékok

Számviteli politika:

A Csoport céltartalékot akkor számol el, ha tényleges vagy vélelmezett kötelezettsége van valamely múltbeli eseményből kifolyólag, és valószínűsíthető, hogy a kötelezettség rendezése gazdasági értéket képviselő források kiáramlását eredményezi, valamint megbízhatóan meg lehet becsülni a kötelezettség összegét. A céltartalékok a fennálló kötelezettség mérlegfordulónapon történő kiegyenlítéséhez szükséges, a rendelkezésre álló legjobb ismeretek szerint megbecsült értéken kerülnek a könyvekbe.

Jelentős számviteli becslések:

Céltartalék képzése, különösen peres ügyek esetében, jelentős részben becslésen alapul. A Csoport meghatározza egy múltbeli esemény következtében kialakuló kedvezőtlen helyzet bekövetkezésének valószínűségét, és ha a valószínűség meghaladja az ötven százalékot, a Csoport a kötelezettség becsült összegére céltartalékot képez.

Az év végi összevont egyenlegek az alábbiak szerint alakultak:

adatok ezer HUF-ban

Céltartalékok	Jogi ügyekre képzett céltartalék	Egyéb céltartalék	Összesen
Hosszú lejáratú céltartalékok	0	28 501	28 501
Rövid lejáratú céltartalékok	24 805	122 376	147 181
Egyenleg 2016. december 31-én	24 805	150 877	175 682
Hosszú lejáratú céltartalékok	0	28 501	28 501
Rövid lejáratú céltartalékok	4 020	30 540	34 560
Egyenleg 2017. december 31-én	4 020	59 041	63 061

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

Az alábbi táblázatban kerül bemutatásra a hosszú lejáratú céltartalékok alakulása:

adatok ezer HUF-ban

Hosszú lejáratú	Jogi ügyekre képzett céltartalék	Egyéb céltartalék	Összesen
Egyenleg 2016. január 1-én	0	28 656	28 656
Tárgyévben felhasznált összegek	0	-155	-155
Egyenleg 2016. december 31-én	0	28 501	28 501
Egyenleg 2017. december 31-én	0	28 501	28 501

A lenti táblázat a rövid lejáratú céltartalékok alakulását mutatja be:

Rövid lejáratú	Jogi ügyekre képzett céltartalék	Egyéb céltartalék	Összesen
Egyenleg 2016. január 1-én	4 947	82 579	87 526
Tárgyévi képzések	24 805	122 376	147 181
Tárgyévben felhasznált összegek	-4 947	-82 579	-87 526
Egyenleg 2016. december 31-én	24 805	122 376	147 181
Tárgyévi képzések	4 020	30 540	34 560
Tárgyévben felhasznált összegek	-24 805	-122 376	-147 181
Egyenleg 2017. december 31-én	4 020	30 540	34 560

Az "Egyéb céltartalék" a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnak és a Honvédelmi Minisztériumnak fizetendő olyan kötelezettségekre (2017. december 31-én: 30.540 ezer HUF, 2016. december 31-én 122.376 ezer HUF), továbbá olyan egyéb kötelezettségekre képzett céltartalék, amely múltbeli eseményből származik, a kifizetés valószínűsíthető, illetve a kötelezettség értéke megbízhatóan becsülhető.

A hosszú lejáratú céltartalékok kockázatmentes, államkötvények hozamaiból származtatott adózás előtti diszkontrátával kerülnek diszkontálásra.

16. Munkavállalói juttatások

Számviteli politika:

Meghatározott juttatási programok:

2013 végéig a Csoport „meghatározott juttatási programot” működtetett. Ezt a 2013. december 31-ével hatályba lépett Kollektív Szerződésben meghatározott „HungaroControl Életpálya Program”, valamint az „Írányítói Életpálya Megállapodás” váltotta fel (továbbiakban Életpálya program).

Az Életpálya program befektetési instrumentumairól szóló megállapodás – amelyekbe az előző program záró egyenlege befizetésre fog kerülni – a légiforgalmi irányítói munkakörben dolgozókkal megszületett, azonban az instrumentumok beszerzése 2017 végéig nem történt meg. A programok közti áttérés a nem légiforgalmi irányító munkavállalók vonatkozásában lezajlott, az előző rendszer záró egyenlegének kifizetései a tervezettnél megfelelően megtörténtek. Az áttéréskor az egyéb átfogó eredményben szereplő aktuáriusi különbözetek eredménytartalékba történő átvezetése a kifizetésekkel arányosan történik. 2017. évben 79.202 ezer HUF, 2016. évben 114.014 ezer HUF került az eredménytartalékba átvezetésre.

Életpálya programok:

A 2013. december 31-ével hatályba lépett Kollektív Szerződés által szabályozott „HungaroControl Életpálya Program” keretében, valamint az ugyanezen időponttal aláírt „Írányítói Életpálya Megállapodás” keretében létrejött programok esetében a kötelezettséget és a ráfordítást abban a

periódusban szükséges megjeleníteni, amikor a munkavállaló megszolgált az időt, ami feljogosítja az állami, magán vagy önkéntes nyugdíjpénztári rendszerek juttatásaihoz. Ezek esetében a munkáltató arra vállal kötelezettséget, hogy megadott összeggel hozzájárul az adott munkavállaló későbbi nyugdíjához, azonban nem vállal kötelezettséget a befizetések jövőbeli hozamával kapcsolatosan. Az Életpálya programokhoz kapcsolódó kötelezettségek egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások között kerülnek kimutatásra.

Egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások:

Az egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások kezdeti és későbbi értékelése megegyezik a munkaviszony megszűnése utáni juttatási programok kezdeti és későbbi értékelésének módszerével kivéve az aktuáriusi nyereség, illetve veszteség elszámolását, amit azonnal az eredménykimutatásban kell elszámolni.

A Csoport nem teljesít befizetéseket elkülönített pénzalapba. A jövőbeni kötelezettségeket az infláció és a béremelkedés mellett egyéb demográfiai hatások (mint halandóság) figyelembevételével kell meghatározni, és az így becsült pénzáramlást diszkontálva kapható meg a juttatások jelenértéke. A Társaság minden év végén az így kalkulált juttatások jelenértékével megegyező összegben mutat be kötelezettséget a beszámolójában. A jogosultságszerzés kezdetétől a kifizetésig tartó teljes időszak alatt halmozza fel a jogosultságot a dolgozó, így ennek csak az abból már eltelt időszakra arányosított részét kell értékelniük a társaságoknak fennálló kötelezettségként.

A Társasághoz vezényelt katonák részére a Honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 2013. évi változása szerint a törvény 132. § alapján járó jubileumi juttatások a Csoportot terhelik, így ezekre a kötelezettségekre múltbeli szolgálat költsége jogcímen egyéb hosszú távú munkavállalói juttatás kerül bemutatásra.

Az IAS 19 Munkavállalói juttatások standard alapján elszámolt, hosszú távú munkavállalói juttatásokból származó kötelezettség független, képesített aktuárius értékelése alapján került elszámolásra.

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Munkavállalói juttatások - éven túli rész	636 434	602 681
Munkavállalói juttatások - éven belüli rész	3 676 242	3 725 414
Munkavállalói juttatások összesen	4 312 676	4 328 095

Hosszú távú munkavállalói juttatások

A hosszú távú munkavállalói juttatások a „Munkaviszony megszűnése utáni juttatások” és az „Egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások” egy éven túli lejáratú tételeit tartalmazzák. Ezen juttatásokból származó kötelezettségek éven belül lejárató része a „Rövid távú munkavállalói juttatások” mérleg soron kerül bemutatásra.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

A „Munkaviszony megszűnése utáni juttatások”-ból (meghatározott hozzájárulási program és végkielégítések) és az „Egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások” –ből származó kötelezettségek teljes összegének (mind a rövid, mind a hosszú lejáratú részek együttesen kimutatva) nettó jelenértéke a következőképp alakult:

adatok ezer HUF-ban

	Meghatározott juttatási program	Végkielégítések	Egyéb munkavállalói juttatások	Egyéb rövid távú juttatások	Összesen
Jelenérték 2016. január 1-én	71 936	441 077	3 606 055	821 614	4 940 682
Tárgydíszaki szolgálat költsége	0	120 131	409 421	1 348 321	1 877 873
Kamatköltség	603	19 058	43 974		63 635
Tárgyévi kifizetések	-72 539	-148 574	-1 457 918	-821 614	-2 500 645
Diszkontráták változásának hatása	0	15 532	62 351		77 883
Aktuáriusi nyereségek (-)/veszteségek (+)	0	-27 084	-104 249		-131 333
Jelenérték 2016. december 31-én	0	420 140	2 559 634	1 348 321	4 328 095
Tárgydíszaki szolgálat költsége	0	202 514	388 181	1 463 563	2 054 258
Kamatköltség	0	282	4 182		4 464
Tárgyévi kifizetések	0	-179 931	-647 800	-1 348 321	-2 176 052
Diszkontráták változásának hatása	0	8 176	38 366		46 542
Aktuáriusi nyereségek (-)/veszteségek (+)	0	30 316	25 053		55 369
Jelenérték 2017. december 31-én	0	481 497	2 367 616	1 463 563	4 312 676
Éven belül esedékes rész					3 676 242
Éven túl esedékes rész					636 434

Az egyenleg aktuáriusi nyereséget is tartalmaz, mely kisebb részben a kötelezettség azon részén keletkezett, ahol a munkavállalók a megszolgálati időszakot még nem teljesítették. A Kollektív Szerződés értelmében az újonnan belépő, nem légiforgalmi irányítói munkakörben dolgozó munkavállalók 5 év munkaviszony megszolgálása után válnak csak a program teljes jogú tagjaivá. Esetükben a tárgyévi elszámolt aktuáriusi veszteség soron olyan hatások jelennek meg, mint például a feltételezettől eltérő béremelés hatása.

A következő táblázat mutatja be a juttatások számításakor használt főbb pénzügyi és aktuáriusi becslésekben történt változások hatását:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
Tényleges halál és kilépések hatása	18 270	7 266
Diszkontráta változás hatása	46 542	77 883
Béremelési feltételezés változás	11 583	-11 893
Üzemi balesetből származó halál valószínűségének változása	0	-26 770
Tényleges és becsült kilépések hatása	-105	-6 766
Járadék szabály változásának hatása	-3 688	-22 214
Nyugdíjba vonulás dátumának változásai	0	0
Egyéb	29 309	-70 956
Összesen	101 911	-53 450
Egyéb átfogó eredménykimutatás részeként elszámolt	0	0
Eredménykimutatásban elszámolt	-101 911	53 450

Az aktuáriusi nyereségek és veszteségek az eredménykimutatásban kerülnek elszámolásra, mivel a munkáltató arra vállal kötelezettséget, hogy megadott összeggel hozzájárul az adott munkavállaló későbbi nyugdíjához, azonban nem vállal kötelezettséget a befizetések jövőbeli hozamával kapcsolatosan.

Aktuáriusi nyereségek és veszteségek pénzügyi feltételezések változásából:

Diszkont ráták: a Csoport az Államadósság Kezelő Központ által közzétett, 2017. december 31-re érvényes zero kupon rátákat használta. Az új rendszer nyitó egyenlege, azaz a régi rendszer záró összegének kifizetése következő évekre lett eltolva, ezért alapvetően rövid távú diszkontrátát alkalmaztunk. Hosszú távú diszkontráták egyedül az üzemi baleset és a vezényelt katonáknak fizetendő jubileumi jutalmak egyenlegénél kerültek alkalmazásra (Egyéb hosszú távú munkavállalói kötelezettségek).

A kötelezettségek diszkontálásához használt ráták 2017-ben: egy éven belüli lejáratnál nem történt diszkontálás, mivel az éven belüli hozamok 0% közeli értéken mozogtak, 2016-ban: 1 évre 0,17%.

Az aktuáriusi feltételezések közül a diszkont ráták változásának hatása a legszignifikánsabb a kötelezettség jelenértékére gyakorolt hatások között. 2015 és 2016 között ez a hatás 77.882 ezer HUF növekedést eredményezett a kötelezettség jelenértékében. 2016 és 2017 között 46.542 ezer HUF volt ez a növekedés.

Aktuáriusi nyereségek és veszteségek a feltételezések változásából adódóan:

Tényleges és becsült kilépési valószínűségek: a 2017-es kilépési ráták az utolsó hét év historikus adatai alapján kerültek meghatározásra. Ezen értékek munkavállalói kategóriánként az alábbiak szerint alakultak (átlagos értékek):

- 2017: nem légiforgalmi irányítói: 5,68%, légiforgalmi irányítói: 0,24%
- 2016: nem légiforgalmi irányítói: 5,29%, légiforgalmi irányítói: 0,28%

Halálozási ráta: a használt halálozási indexek a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett adatokból kerültek meghatározásra – a közzétett maximum 10%-os munkahelyi baleset okozta halálozási ráta 50%-kal csökkentésre került az elmúlt évek tényleges historikus adatait figyelembe véve.

Béremelések: a vezényelt katonák esetében használtunk béremelési feltételezést, amely 2022-ig áll rendelkezésre. Az új rendszerben a béremelés csak kis mértékben, az üzemi baleseti juttatás esetében hat a várható kifizetésekre. 2022-et követően a hosszú távú jegybanki inflációs céllal összhangban egységesen 3%-os bérnövekedéssel számoltunk.

A Csoport nem várja az aktuáriusi feltételezések olyan ésszerűen feltételezhető változásait, amelyek jelentősen megváltoztatnák a kötelezettség fordulónapi egyenlegét, így az értékelés során használt főbb aktuáriusi feltételezésekre elvégzett érzékenység vizsgálat bemutatására sincsen szükség.

Rövid lejáratú munkavállalói juttatások

A rövid lejáratú munkavállalói juttatások az alábbi tételekből állnak:

adatok ezer HUF-ban

	2017. december 31.	2016. december 31.
A munkaviszony megszűnése utáni juttatások és az egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások éven belüli része	2 212 679	2 349 700
Decemberi bérfizetési kötelezettség	647 231	621 218
Irányítói Életpálya Megállapodás alapján irányítói munkakörben dolgozóknak járó kifizetésekre képzett kötelezettség	0	83 410
Rövid lejáratú prémium kifizetések	42 699	123 372
Ki nem vett szabadságok miatti kötelezettség	77 313	59 431
Egyéb	696 320	488 283
Összesen	3 676 242	3 725 414

17. Kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók

Tranzakciók kapcsolt felekkel:

Tranzakciók a Magyar Állammal és más, a Magyar Állam által ellenőrzött társaságokkal:

Mivel a Társaság él az IAS 24.25 mentesítési lehetőségével, így a Társaságnak nem kell teljes körűen bemutatni a Magyar Állammal, valamint a Magyar Állam által ellenőrzött más társaságokkal folytatott tranzakciókat, illetve a velük szemben fennálló egyenlegeket.

A mentesítés feltételeként azonban be kell mutatni az alábbiakat azon partnerekkel kapcsolatban, amelyeknek jelentős befolyása lehet a Csoportra nézve:

- Díjfizetés alól felmentett repülések költségeinek megtérítésére jogszabályban kijelölt állami felek a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Honvédelmi Minisztérium és a Külügyminisztérium.
- Állami felek, akiktől a Csoport szolgáltatást vásárol, illetve akik felé a Csoportnak fizetési kötelezettsége van: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Honvédelmi Minisztérium, Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt., Nemzeti Közlekedési Hatóság, MVM Partner Energiakereskedő Zrt. és az Országos Meteorológiai Szolgálat.
- Az alapítói és tulajdonosi jogok gyakorlója a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. A minisztériumnak fizetett osztalék 1.000.000 ezer HUF 2017-ben és 1.000.000 ezer HUF 2016-ban. Továbbá, a Csoport a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium részére léginnavigációs szolgáltatás ellátása érdekében végzett tevékenységével kapcsolatban közigazgatási költségtérítést fizet, mely 2017. évre vonatkozóan 250.000 ezer HUF (2016. évben 250.000 ezer HUF).

A következő állami szervek nem rendelkeznek közvetlen ellenőrzéssel a Csoport felett, illetve fordítva, viszont a menedzsment megítélésében ezek a tranzakciók összegüknél fogva **szignifikánsak**, illetve valamely hatósági szervnek és a legfelsőbb menedzsmentnek beszámolásra kerülnek – mindezek alapján a Csoport ezen tranzakciók bemutatása mellett döntött.

- 2007 szeptemberében a Csoport az állami vagyon kezeléséért felelős hatósággal (Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a **Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt.** jogelődje) vagyongazdálkodási

megállapodást kötött. A megállapodás értelmében a Társaság vagyongazdálkodási jogot szerzett állami tulajdonban lévő földterületek, épületek, berendezések, valamint azok kapcsolódó vagyoneértékű jogai felett. A Csoport a vagyongazdálkodási jogot operatív lízingként kezeli. A bérleti díj 2017-ben 1.585.747 ezer HUF volt (2016-ban 1.701.689 ezer HUF).

A megállapodás eredményeképp a Társaság köteles ezen eszközöket eredeti nominális értékükön megtartani, bővíteni, felújítani, és gyarapítani, ellensúlyozva a felmerült használati érték csökkenését („visszapótlási kötelezettség”). Az eszközök nominális értékének megtartásából származó kötelezettség („visszapótlási kötelezettség”) eredetileg a hosszú lejáratú kötelezettségek között szerepelt. A vonatkozó szabályozás 2013. június 28-as hatállyal való módosulása értelmében a 2013. június 29-től felmerülő visszapótlási kötelezettség elengedésre került. A korábbi években felhalmozódott visszapótlási kötelezettség 2017. évben kötött megállapodások alapján teljesítésre került, így a tárgyévi értéknövelő beruházások összege követelésként került elszámolásra. Ezen követelés megtérülése azonban a szerződéses elszámolások megtörténteig bizonytalan, így a követelést teljes összegében értékvesztette a Csoport. (2017-ben 197.100 ezer HUF, 2016-ban 85.479 ezer HUF értékvesztés került elszámolásra az egyéb ráfordítások között, amely a 7-es megjegyzésben kerül bemutatásra.) A 2017-ben történt elszámolás alapján a 2015-2016-ban értékvesztett követelésből 152.073 ezer forint megtérült, így erre a követelésre az értékvesztés visszaírásra került.

- A **Nemzeti Közlekedési Hatóságnak** felügyeleti díjat fizet a Csoport (2017: 500.000 ezer HUF, 2016: 500.000 ezer HUF, a koszovói irányítás felügyeleti díja 101.576 ezer HUF volt 2017-ben és 100.416 ezer HUF 2016-ban) számos egyéb engedély hatósági díja mellett (2017: 9.718 ezer HUF, 2016: 13.617 ezer HUF).

A további tranzakciók összegüknél fogva minősülnek **jelentősnek**:

- A Csoport energiaszolgáltatója az **MVM Partner Energiakereskedő Zrt.** (2017: 120.139 ezer HUF, 2016: 129.491 ezer HUF költsége keletkezett a Csoportnak).
- Meteorológiai adatokat az **Országos Meteorológiai Szolgálat**tól vásárol a Csoport (2017: 461.291 ezer HUF, 2016: 445.813 ezer HUF).
- A Honvédelmi Minisztérium leányvállalata, a **HM EI Zrt.** látja el az őrzés-védéssel kapcsolatos, valamint a takarítási feladatokat (2017: 279.090 ezer HUF, 2016: 279.039 ezer HUF).
- A Csoport a díjfizetés alól felmentett repülések Magyar Állammal rendezendő költségtérítését rövid, illetve hosszú távú követelések között mutatja ki az egyéb bevételekkel szemben – ezek bemutatását a 7-es, a 14.1-es, illetve a 14.2-es kiegészítő megjegyzések tartalmazzák.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

A teljes, megtérítendő, díjfizetés alól felmentett repülésekből adódó követelés egyenlegek az alábbiak:

adatok ezer HUF-ban

	Egyenleg 2017.december 31.	Megtérített egyenlegek	Pénzügyi bevételek között elszámolt	Egyéb bevétellel szemben elszámolt	Egyenleg 2017.január 1.
Honvédelmi Minisztérium	631 753	305 003	1 691	305 211	629 854
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	24 246	14 119	71	10 787	27 507
Külügyminisztérium	20 388	19 936	87	20 388	19 849
Összesen	676 387	339 058	1 849	336 386	677 210
	Egyenleg 2016.december 31.	Megtérített egyenlegek	Pénzügyi bevételek között elszámolt	Egyéb bevétellel szemben elszámolt	Egyenleg 2016.január 1.
Honvédelmi Minisztérium	629 854	358 502	14 144	325 115	649 097
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	27 507	31 209	609	13 400	44 707
Külügyminisztérium	19 849	31 686	729	19 849	30 957
Összesen	677 210	421 397	15 482	358 364	724 761

A kintlévőségek fedezetlenek, rendezésük pénzeszközökkel történik. Kapott garancia nem kapcsolódik a tételekhez. 2017-ben és 2016-ban sem került elszámolásra értékvesztés a kapcsolt felekkel szembeni követelésekre.

Nem volt olyan esemény vagy tranzakció egyik bemutatott év vonatkozásában sem, amelyről a menedzsment úgy gondolja, hogy azok nem piaci feltételek mellett, vagy a szokásos üzletmeneten kívül történtek.

Tranzakciók közös vezetésű vállalattal:

Az EPC Kft. a Csoport számára ellátja a légiforgalmi irányítói képzési feladatokat, valamint nyelvi kurzusokat tart. Az EPC-től származó árbevétel főképp iroda bérleti díjakat, tantermi bérleti díjakat, illetve management szolgáltatásokat tartalmaz.

Az EPC Kft.-vel folytatott tranzakciók teljes körűen bemutatásra kerülnek:

adatok ezer HUF-ban

EPC Kft.-vel folytatott tranzakciók	2017. december 31.	2016. december 31.
Átfogó jövedelemkimutatásban bemutatott tételek		
Menedzsment szolgáltatás értékesítés	34 293	34 260
Oktatási szolgáltatás beszerzése	632 287	655 545
Tárgyi eszköz beszerzés	2 689	0
Mérlegben bemutatott tételek		
Követelés kapcsolt vállalkozással szemben	385	13 010
Kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben (hosszú lejáratú)	4 112	4 124
Kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben (rövid lejáratú)	3 415	0

A FAB CE Aviation Ltd-vel folytatott tranzakciók jelentős része szakmai támogatás és menedzsment szolgáltatás beszerzése. (2017: 95.396 ezer HUF, 2016: 70.233 ezer HUF).

A kintlévőségek fedezetlenek, és rendezésük pénzeszközökkel történik. Kapott garancia nem kapcsolódik a tételekhez. 2017-ben és 2016-ban sem került elszámolásra értékvesztés a kapcsolt vállalatokkal szembeni követelésekre.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

Nem volt olyan esemény vagy tranzakció egyik bemutatott év vonatkozásában sem, amelyről a menedzsment úgy gondolja, hogy azok nem piaci feltételek mellett, vagy a szokásos üzletmeneten kívül történtek.

Kulcspozíciót betöltő vezetők javadalmazása:

A Csoport kulcspozícióban lévő vezetőinek javadalmazása kerül az alábbiakban bemutatásra az IAS 24, Kapcsolt felekre vonatkozó közzétételek standard alapján meghatározott kategóriákra összesítve.

2017. pénzügyi év - Adatok ezer forintban

	Rövid távú munkavállalói juttatások	Munkaviszony megszűnése utáni juttatások	Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások	Végkielégítések
Igazgatóság javadalmazása	30 301	0	0	0
Felügyelő Bizottság javadalmazása	53 815	0	0	0
A vezérigazgató és az igazgatók javadalmazása*	322 772	119	0	0
Összesen	406 888	119	0	0

*Az összeg 24.518 ezer forint értékben tartalmaz vezetői prémium előírást.

2016. december 31. - Adatok ezer forintban

	Rövid távú munkavállalói juttatások	Munkaviszony megszűnése utáni juttatások	Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások	Végkielégítések
Igazgatóság javadalmazása	31 658	0	0	0
Felügyelő Bizottság javadalmazása	49 304	7 309	0	0
A vezérigazgató és az igazgatók javadalmazása*	314 601	0	0	0
Összesen	395 563	7 309	0	0

*Az összeg összesen 33.795 ezer forint értékben tartalmaz vezetői prémium kifizetést.

Kulcspozíciót betöltő vezetők: a Társaság vezérigazgatója és igazgatói, valamint az Igazgatóság és a Felügyelőbizottság tagjai.

A Csoport a Társaság vezérigazgatója és igazgatói, az Igazgatóság, valamint a Felügyelőbizottság tagjai számára nem adott kölcsönt vagy előleget, és nem vállalt garanciát a nevükben.

18. Kötelezettségvállalások, függő kötelezettségek és követelések

Léginavigációs szolgáltatások nyújtásából keletkező alul- és felülfinanszírozási egyenlegek

Koszovói üzletágban keletkező alul- és felülfinanszírozási egyenlegek

Az elszámolási rendszer speciális mechanizmusának megfelelően, azon díjzónák esetében, ahol teljes költségmegtérítési módszert alkalmaznak – ilyen a Szerbia-Montenegró-KFOR díjzóna –, a különbség az „n.” év bevétele és elszámolandó költségei között alul- vagy felülfinanszírozási egyenlegeket eredményez. Az alul-, illetve felülfinanszírozás a felhasználóknak számlázott díjak és egyéb bevételek, illetve a ténylegesen felmerült költségek közötti különbséggént kalkulálódik. Az alul- és felülfinanszírozási egyenlegek a „korrekciós mechanizmuson” keresztül kerülnek rendezésre, úgy, hogy az „n.” év egyenlegei (legkorábban) az „n+2.” év egységdíjaiban elszámolásra kerülnek.

HUNGAROCONTROL CSOPORT
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2017. DECEMBER 31.

A magyar légtér en route (átrepülő) üzletágában és a terminál üzletágban keletkező alul- és felülfinanszírozási egyenlegek

A teljesítménytervezési rendszer keretében az alul- és felülfinanszírozási egyenlegek különböző jogcímenek keletkeznek: a forgalom tervezettől való eltérésének kockázata a légtérhasználókkal megosztásra kerül, míg a Csoport nem viseli az inflációs kockázatot, illetve az úgynevezett nem kontrollálható költségek kockázatát, - a Csoportnak az alul-, illetve felülfinanszírozási egyenlegekkel a jövőben el kell számolnia.

A Csoport ezeket az elszámolási egyenlegeket nem mutatja be a mérlegében, mivel ezek függő követelésnek, illetve függő kötelezettségnek minősülnek. Továbbá, az elszámolási egyenlegek a jövőbeni cash-flowkra, illetve a működésre jelentős hatással bírnak, így jelen megjegyzésben bemutatásra kerülnek a céltartalékok értékelési követelményeinek megfelelő értékkel.

Pénzügyi hatások becslése – függő követelések, az EUROCONTROL korrekciós elszámolási mechanizmusából adódó „alulfinanszírozási” elszámolási egyenlegek:

adatok ezer HUF-ban

Alulfinanszírozás a költség alap mechanizmusból	Záró egyenleg 2017.12.31.	2017. évi feloldás	2017. évi képzés	Nyitó egyenleg 2017.01.01
2014. évi Koszovó elszámolási egyenleg	89 785	-71 827	0	161 612
2015. évi Útvonal elszámolási egyenleg	0	-41 917	0	41 917
2015. évi TNC elszámolási egyenleg	0	-36 894	0	36 894
2016. évi Útvonal elszámolási egyenleg	509 212	0	0	509 212
2016. évi TNC elszámolási egyenleg	40 217	0	0	40 217
2017. évi Útvonal elszámolási egyenleg	1 010 238	0	1 010 238	0
2017. évi TNC elszámolási egyenleg	158 456	0	158 456	0
Alulfinanszírozási egyenlegek összesen	1 807 908	- 150 638	1 168 694	789 852

Pénzügyi hatások becslése – függő kötelezettségek, az EUROCONTROL korrekciós elszámolási mechanizmusából adódó „felülfinanszírozási” elszámolási egyenlegek:

adatok ezer HUF-ban

Felülfinanszírozás a költség alap mechanizmusból	Záró egyenleg 2017.12.31.	2017. évi feloldás	2017. évi képzés	Nyitó egyenleg 2017.01.01
2014. évi Útvonal elszámolási egyenleg	70 864	-100 816	0	171 680
2014. évi TNC elszámolási egyenleg	448 718	-456 119	0	904 837
2014. évi Koszovó elszámolási egyenleg	32 338	-32 275	0	64 613
2015. évi Útvonal elszámolási egyenleg	0	-2 138 162	0	2 138 162
2015. évi TNC elszámolási egyenleg	0	-523 880	0	523 880
2015. évi Koszovó elszámolási egyenleg	123 235	-30 811	0	154 046
2016. évi Útvonal elszámolási egyenleg	5 807 933	-403 800	0	6 211 733
2016. évi TNC elszámolási egyenleg	996 063	0	0	996 063
2016. évi Koszovó elszámolási egyenleg	398 997	0	0	398 997
2017. évi Útvonal elszámolási egyenleg	8 001 284	0	8 001 284	0
2017. évi TNC elszámolási egyenleg	1 261 588	0	1 261 588	0
2017. évi Koszovó elszámolási egyenleg	49 847	0	49 847	0
Felülfinanszírozási egyenlegek összesen	17 190 867	- 3 685 863	9 312 719	11 564 011
Függő kötelezettség nem kontrollálható költségekből	1 452 719	-732 616	1 452 719	732 616
Összes függő kötelezettség költség alap elszámolásból	18 643 586	- 4 418 479	10 765 438	12 296 627

A fent bemutatott eszközök, kötelezettségek realizálása várható, de azok pontos összege olyan bizonytalan jövőbeni események függvénye, amelyek nem teljesen állnak a Csoport befolyása alatt (jövőbeni forgalom, érintett felek jóváhagyása).

Egyéb kötelezettségvállalások, függő követelések és kötelezettségek

Egyéb kötelezettségvállalások, függő követelések és kötelezettségek között a Csoport a következő adott és kapott bankgaranciákat tartja nyilván a bemutatott évekre vonatkozóan:

adatok ezer HUF-ban

Lejárat dátum	Összeg	
2016.08.31-2018.08.31	17 083	adott bankgarancia bérleti díj fizetésre
Adott garanciák	17 083	
2015.03.16-2020.04.20	32 324	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2016.04.06-2018.04.20	29 215	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2016.04.26-2020.08.24	2 272	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2016.08.04-2019.08.21	681	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.12.07-2023.01.20	6 746	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.12.14-2018.01.17	1 820	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.12.14-2019.01.29	3 330	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2016.06.01-2019.07.01	77 082	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.08.14-2018.08.14	3 733	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.09.01-2019.09.02	75 000	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.07.05-2022.06.09	1 340	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.07.05-2022.06.09	842	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2013.01.02-2018.01.05	1 481	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.05.08-2022.05.13	1 732	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
Kapott garanciák	237 598	

Új projektek, szerződések közbeszerzési eljárásai során a Csoport jótéjesítési vagy előrefizetési garanciát kérhet. Ezek többnyire épületátalakítási projektekhez, kommunikációs, biztonsági infrastruktúra, illetve rendszerek beruházási vagy átalakítási projektekjeihez köthetőek.

Ezek lejárat a szerződés hosszától függően változik; a garancia érvénye kitarthat a szerződés teljes időtartamának végéig. Az ilyen címen kapott garanciák 2017. december 31-i értéke összesen 237.598 ezer HUF (2016: 361.732 ezer HUF).

19. Tőkekockázat kezelése

A HungaroControl célja a tőkeszerkezet menedzselésével, hogy megőrizze a folyamatos működés képességét, hogy biztosítsa kötelezettségeinek teljesítését partnereivel szemben, valamint, hogy az üzleti fejlődést megalapozza. A Társaság tevékenységét tőkéből és a nettó forgótőkéből finanszírozza, nem rendelkezik sem hosszú, sem rövid lejáratú hitellel, illetve kölcsönnel.

A tőkestruktúráját a Társaság folyamatosan ellenőrzi, hogy megfeleljen a Magyarországon érvényben lévő törvények és egyéb szabályozások követelményeinek, mely a jegyzett tőke és saját tőke bizonyos százalékarányának meglétét írja elő. A törvények által előírt követelményeknek a Társaság megfelel.

20. Mérlegfordulónap utáni lényeges események

A Társaság 2017. évi nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok (IFRS) szerint elkészített konszolidált pénzügyi kimutatásait a vezérigazgató határozatának értelmében 2018. július 24-én jóváhagyta.

Budapest, 2018. július 24.

Vezérigazgató